

DĖL PREZIDENTO ANTANO SMETONOS PALAIKŲ PERLAIDOJIMO LIETUVOJE

Chicago, 2013 m. gegužės 19 d.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos (ALTS) visuotinia-me suvažiavime, įvykusiame š.m. gegužės 18-19 d., Chicago, Illinois, JAV, suvažiavimo dalyviai priėmė nutarimą ALTS vardu kreiptis į Lietuvos Respublikos Prezidentę Dalią Grybauskaitę, prašydami jos pritarimo ir sąlygų sudarymo pervežti prezidento Antano Smetonos palaikus iš JAV į Lietuvą.

Po 50 sovietų okupacijos metų, Lietuva vėl atgavo nepriklausomybę. Tai būtų buvę neįmanoma įvykdyti, jei laisvoje Lietuvoje ir ypač vadovaujant prezidentui Antanui Smetonai nebūtų vykęs tautinio supratimo ir sąmoningumo stiprinimas.

Antano Smetonos kultūrinė, politinė ir visuomeninė veikla XX-ojo amžiaus pradžioje buvo nepaprastai reikšminga atkuriant Lietuvos nepriklausomybę. Rašydamas straipsnius, vadovaudamas komisijoms, dalyvaudamas konferencijose jis kovojo sujungti tautą vienam tikslui - pasiekti Lietuvos laisvę. Kritiniu laiku jis šį klausimą kėlė derybose su vokiečių okupacine valdžia. Nepabūgęs tuometinės sudėtingos politinės situacijos, kartu su kitais Lietuvos Tarybos nariais, 1918 m. vasario 16 d., Antanas Smetona pasirašė Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą. Tapęs Lietuvos prezidentu du kartus, Antanas Smetona tęsė tautišką darbą. Prezidentui priėmus sunkų politinį sprendimą, Vilniaus kraštas su sostine Vilniumi buvo grąžintas Lietuvai.

Sovietams užimant Lietuvą, Antanas Smetona pasitraukė į Vakarų nenorėdamas tapti okupacinės valdžios įrankiu. Jis tikėjosi kelti Lietuvos nepriklausomybės klausimą laisvajame pasaulyje. Atvykęs į JAV, įsikūrė Cleveland mieste. Neužilgo žuvo gaisre, kuris dėl neišaiškintų priežasčių kilo jo namuose.

Gerbdami savo valstybės praeitį, mes privalome pirmojo Lietuvos valstybės prezidento Antano Smetonos palaikus parvežti į Tėvynę, į jos sostinę Vilnių.

2014-aisiais metais sukanka 140 metų, kai gimė Antanas Smetona, 70 metų nuo jo mirties bei 95 metų nuo jo išrinkimo pirmuoju Lietuvos Respublikos prezidentu. Tai datos, kurios mūsų tautos istorinėje atmintyje yra neišdildomos. Mes, ALTS suvažiavimo dalyviai, pagarbiai pareiškiame, kad jau atėjo laikas parsivežti savo prezidento palaikus į Lietuvą.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos suvažiavime gegužės 18 d. Čikagoje Petras Buchas (k.) ir Vaclovas Mažeika buvo paskelbti Tautinės Sąjungos garbės nariais.

J.Variakojienės nuotr.

Prie Martyno Mažvydo bibliotekos, šalia Lietuvos Seimo rūmų, susirinko maždaug tūkstantis įvairių pažiūrų žmonių, kurių plakatuose įrašyti šūkiai: „Tautinė valstybė – vertybė“, „Vilniaus krašto polonizacijai – ne“, „Apginkime protėvių žemę, mūsų valstybinę kalbą ir žemių vientisumą“. Susirinkusieji piktinosi reikalavimais rašyti vietovardžius dviems kalbomis, leisti laikyti palengvintą lietuvių kalbos egzaminą – tautinių mažumų mokyklų abiturientams.

LŽ

AMBASADORIUS MASKVOJE:

OKUPACIJOS ŽALOS ATLYGINIMO KLAUSIMAS IŠLIEKA DARBOTVARKĖJE

Sovietinės okupacijos žalos atlyginimo klausimas lieka dvišalėje Lietuvos ir Rusijos darbotvarkėje, sako Lietuvos ambasadorius Maskvoje Renatas Norkus.

„Į Lietuvos Vyriausybės programą įtrauktas klausimas dėl okupacijos žalos atlyginimo. Negalima pamiršti, kad per referendumą už tai pasisakė absoliuti Lietuvos gyventojų dauguma ir Lietuvoje šiuo klausimu galioja įstatymas. Todėl žalos atlyginimo klausimas yra ir išlieka dvišalėje darbotvarkėje“, - interviu Rusijos naujienų agentūrai *Interfax* sakė R.Norkus. Jis pabrėžė, kad okupacijos žalos atlyginimo klausimas turi būti sprendžiamas tik derybų keliu.

„Lietuvos Vyriausybės programoje nustatyta, kad žalos atlyginimo klausimas turi būti sprendžiamas su Rusija derybų keliu ieškant priimtinių sprendimų. Todėl aš įsitikinęs, kad dialogas yra vienintelis įvairių dvišalių klausimų sprendimo būdas, įskaitant ir klausimus, susijusius su skausminga istorine praeitimi“, - teigė diplomatas.

Balandį Rusijos ambasadorius Vilniuje Vladimir Čchikvadzė buvo pareiškęs, kad klausimą dėl reikalavimų atlyginti sovietinės okupacijos padarytą žalą Maskva laiko uždarytu visiems laikams.

Sovietinės okupacijos metu diktatoriaus Josifo Stalino valdymo metais iki 1952 metų į lagerius ir tremtį išvežta 275 tūkst. žmonių, gyvybės neteko daugiau nei 20 tūkst. prieš sovietų okupaciją kovojusių Lietuvos partizanų ir jų rėmėjų.

Lietuva pirmininkaudama Europos Sąjungos Tarybai prisidės sprendžiant bevizio režimo tarp ES ir Rusijos klausimą, sako Lietuvos ambasadorius Maskvoje R. Norkus. Tokią poziciją Lietuvos diplomatas išsakė interviu Rusijos naujienų agentūrai *Interfax*, paklaustas, ar Vilnius yra už tai, kad Rusijos piliečiams būtų panaikintos vizos.

„Pirmininkavimas ES antrąją šių metų pusę Lietuvai užkraus didžiulius įsipareigojimus. Pirmininkavimo ES esmė yra tarnavimas bendram visų Europos Sąjungos narių

gėriui ir kompromiso paieška bet kokių klausimų. Taigi, ir šiuo atžvilgiu Lietuva neabejotinai prisidės prie šio proceso“, - teigė R.Norkus.

Pasak jo, įvedus bevizį režimą kils iššūkių Rusijos ir ES pasienyje. „Pirmiausia išaugs kertančių sieną srautai. Norint valdyti šiuos srautus neabejotinai prireiks papildomų išteklių - žmogiškųjų ir finansinių. Pereinamuoju laikotarpiu gali iškilti problemų dėl to, kaip paisoma bevizio režimo reikalavimų, tokių kaip biometrinų pasų turėjimas ar kelionės trukmė“, - dėstė ambasadorius.

Maskva siekia, kad ES kaip įmanoma greičiau panaikintų vizas Rusijos piliečiams.

Baltijos šalys bevizio režimo perspektyvą vertina atsargiai.

LR URM

Turkijos kariuomenė gegužės 30 d. atsakė ugnimi, kai iš Sirijos pusės buvo apšaudytas karius vežęs šarvuotas automobilis, skelbia *AP*. NATO Turkijos teritorijoje dislokuoti priešraketinės gynybos sistemos „Patriot“ baterijas.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Prezidentės Dalios Grybauskaitės dekretu iš ūkio ministrės pareigų atleista socialdemokratė Birutė Vėsaitė pripažįsta, kad „padarė klaidą“, kai su verslininkais jų užsakytu lėktuvu skrido į Kazachstaną. „Be abejo, aš pripažįstu, kad padariau klaidą, bet tas skubėjimas su atleidimu, na nėra adekvatus aktas. Aš norėčiau, kad būtent tą mano atvejį išnagrinėtų tiek teisininkai, tiek mokslininkai – vis dėlto, kaip politikai turi bendrauti su verslu? Tikrai aš jokios privačios naudos neturėjau“, – LRT televizijai Briuselyje sakė B. Vėsaitė. Paklausta, ar jai neskaudu, kad koalicijos partneriai nusisuko nuo jos ir kad nepalaikė kai kurie partijos nariai, B. Vėsaitė atsakė, kad nereiškianti savo jausmų. Prezidentė D. Grybauskaitė, gavusi premjero Algirdo Butkevičiaus teikimą, pasirašė dekretą dėl socialdemokratės B. Vėsaitės atleidimo iš ūkio ministrės pareigų. Dekretas įsigalioja nuo birželio 3 dienos. Laikinai eiti ūkio ministro pareigas pavesta teisingumo ministrui Juozui Bernatoniui.

Dar neseniai vaikai, kurių dėl tam tikrų priežasčių nebuvo galima skiepyti, Lietuvoje buvo saugūs. Žinios apie skiepais valdomų ligų protrūkius pasiekdavo tik iš svetur. Tačiau daugėjant tėvų, kurie sąmoningai neskiepija savo vaikų, pirmiausiai pradėjo plisti susirgimai kokliušu, o dabar grėsmingai plinta tymai. Specialistai skambina pavojaus varpais. Pasak jų, privalomi skiepai problemos neišspręs, bet pasekti JAV pavyzdžiu, kur skiepų valdoma infekcija susirgęs žmogus pats turi padengti gydymo išlaidas, galėtų būti veiksmingas.

Seimas, priėmęs Žemės gelmių įstatymo pataisas, įtvirtino išsklaidytųjų angliavandenilių (t. y. skalūninių dujų) sąvoką, reglamentavo šių išteklių paiešką, žvalgybą, gavybą ir kitus su šia veikla susijusius klausimus. Įstatyme įtvirtinta, kad tiesioginius ir nuotolinius žemės gelmių tyrimus gali atlikti juridiniai ir fiziniai asmenys ir šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, turintys teisę užsiimti šia veikla ir gavę leidimą atlikti konkretų tyrimą. Leidimą atlikti šiuos tyrimus Vyriausybės nustatyta tvarka išduos Lietuvos geologijos tarnyba, išskyrus atvejus, kai leidime naudoti tradicinius ir (arba) išsklaidytuosius angliavandenilius yra numatyti ir šių žemės gelmių išteklių tyrimai.

Konservatorius Kęstutis Masiulis Seimui pasiūlė apsispręsti, ar reikia saugoti objektus su nacių ir sovietų simbolika. Pasak jo, tokius paminklus, kaip Vilniaus Žaliojo tilto skulptūros, reikia nugriauti. Tačiau Valstybinės kultūros paveldo komisijos pirmininkės Gražinos Drėmaitės manymu, šios skulptūros – dailės kūriniai ir Lietuvos turtas. „Kažkodėl Vokietija visus ideologizuotus stabus su svastikomis nuvertė. O mes skulptūras su pjautuvais ir kūjais, sovietinius kareivius garbiname ir liaupsiname. Internete pasižvalgiau, ką darė kitos valstybės. Štai Vengrijoje, Budapešte, ant kalno yra didelis ansamblis karo aukoms atminti. Jis taip pat buvo sukurtas ideologizuota dvasia. Tačiau, atgavus nepriklausomybę, sovietiniai kareiviai, žvaigždės išnyko, o pats ansamblis liko. Netgi kapuose esantys tokie paminklai išnyksta. Tačiau mes sakome – jei garsaus menininko, tai šventa“, – LRT Klasikos laidoje „Ryto allegro“ kalbėjo K. Masiulis. Jis Seimo posėdžių sekretoriato įregistravo įstatymo pataisą, kuria neleidžiama valstybei paskelbti saugomais objektų, ant kurių vaizduojami sovietiniai ar nacistiniai simboliai.

„Menininkai, kurie kūrė sovietinius ideologinius objektus, nebuvo laisvi. Iš jų buvo reikalaujama, kad kūriniai tarnautų komunistinės visuomenės kūrimui. Kūriniai turėjo estetiškai išreikšti marksistinę pasaulio ir žmogaus koncepciją, sietis su komunistine ideologija bei revoliuciniu darbininkų judėjimu. Laisva Lietuva niekur ir niekam nėra įsipareigojusi saugoti ideologizuotą meną. Ar rodyti ir kaip rodyti atskirus objektus turi nutarti vietos bendruomenė, tačiau ne paveldosaugininkai. Puikus socialistinio realizmo kūrinių demonstravimo pavyzdys yra Grūto parkas“, – argumentavo K. Masiulis.

Gegužės 22 d. sukako 65 metai nuo didžiausių Lietuvoje vykdytų trėmimų. Operacija, kodiniu pavadinimu „Vesna“ („Pavasaris“), buvo surengta 1948 m. gegužės 22–23 d. Į Sibirą buvo ištremta 40 tūkst. lietuvių, iš kurių net 11 tūkst. buvo vaikai. Vykdam deportaciją buvo pasitelkta net 30 tūkst. represinių institucijų darbuotojų. SSSR Ministrų Tarybos nutarimu numatyta ištremti 12 tūkst. šeimų. Pusę šeimų planuota išvežti į Krasnojarsko kraštą, kitą pusę – į Jakutiją. Lietuvos miestuose trėmimai prasidėjo 1948 m. gegužės 22 d. 12 val. nakties, o kaimuose – 4 val. ryto. Buvo tremiama iš visų apskričių ir respublikinio pavaldumo miestų. Pagal vidines NKVD saugumo instrukcijas, iš Baltijos šalių iškeldintiems asmenims Sibire buvo numatomi sunkiausi darbai. **LRT, ELTA**

JAV prez. B. Obama deda vainiką prie nežinomo kareivio kapo Arlington tautinėse kapinėse minint žuvusius amerikiečius karo metu. **AP**

IŠRINKO KANDIDATĄ FTB DIREKTORIAUS PAREIGOMS

JAV prezidentas Barack Obama parinko kandidatą į Federalinio tyrimų biuro (FTB) direktoriaus postą. Remdamasi anoniminių šaltiniais apie tai skelbia naujienų agentūra *Reuters*. Manoma, kad prezidentas į šį postą siūlys respublikoną James Comey.

Jei Senatas palaikys B. Obama pasirinkimą, J.Comey

pakeis FTB direktorių Robert Mueller, kuris biurui vadovauja nuo 2001 metų. Senasis vadovas jau turi pasitraukti į atsargą. *Reuters* pažymi, kad buvo peržiūrima ir Lisos Monaco kandidatūra. Ji yra Baltųjų rūmų patarėja nacionalinio saugumo klausimais.

52-ejų J.Comey dar vadovaujant George W. Bush buvo

JAV generalinio prokuroro pavaduotojas. Anksčiau jis dirbo Pietinio New York rajono prokuroru. Šiuo metu J.Comey dirba Kolumbijos universitete, yra „HSBC“ banko direktorių valdybos narys. Jei J.Comey būtų paskirtas, tai nebūtų pirmas aukštą padėtį B.Obama administracijoje užimantis respublikonas. Dabartinis JAV gynybos sekretorius Chuck Hagel taip pat yra Respublikonų partijos atstovas.

SIRIJA GAVO RUSŲ RAKETAS

Rusija pristatė Sirijai modernias priešlėktuvinės gynybos raketų sistemas, užsiminė prezidentas Bashar al Assad interviu, kurį parodė Libano televizija „al Manar“.

Televizijos pranešime sakoma, kad paklaustas apie pažadėtą raketų „žemė-oras“ S-300 pristatymą, B. al Assad atsakė: „Visi susitarimai su Rusija bus įvykdyti, o kai kurie neseniai jau buvo (įvykdyti)“.

„Al Manar“, Libano šiūt judėjimo „Hizbollah, kuris remia B.al Assad, televizija, interviu parodė 18 val. Grinvičo (9 val. Chicagos laiku) laiku. Tuo pačiu metu

interviu parodė ir Sirijos valstybinė televizija.

Rusija – įtakingiausia B. al Assad sąjungininkė – dar nepatvirtino, kad jau išsiuntė S-300 į Siriją, bet šią savaitę paskelbė, kad ketina gerbti savo kontraktą dėl tų raketų tiekimo Sirijai.

Izraelis „žinos, ką daryti“, jeigu Rusija aprūpins Siriją priešlėktuvinėmis raketomis, antradienį pareiškė Izraelio gynybos ministras Moshe Jaalon, netiesiogiai užsimindamas apie dar vieno aviacijos smūgio šiai karo draskomai kaimyninei šaliai galimybę.

Naujausi įvykiai pakurstė nuogąstavimus, kad bręsta platesnio masto konfliktas.

JAV Valstybės sekretorius John Kerry (vidury) daug kartų bandė sutaisyti Izraelio prezidentą Shimon Peres (kairėje) ir Palestiniečių prezidentą Mahmoud Abbas (dešinėje), kad jie pradėtų rimtas derybas dėl taikos. **AP**

Izraelis šiemet jau surengė kelis antskrydžius prieš taikinius Sirijoje – pranešama, kad izraeliečiai taikėsi į ginklų pervežimą savo nesutaikomam priešininkui „Hizbollah“ Libane.

Rusija teisingai savo ginklų tiekimą Sirijai. Užsienio reikalų ministro pavaduotojas Sergej Riabkov sakė, jog rusiškų priešlėktuvinų raketų S-300 tiekimas Sirijos režimui yra „stabilizuojamas faktorius“, kuriuo siekiama atgrasyti nuo bet kokios užsienio intervencijos į tą karo draskomą šalį.

Raketomis S-300, kurios yra panašios į Turkijoje, prie Sirijos sienos NATO dislokuotas „Patriot“, galima numušti karo lėktuvus ir valdomas raketas.

Gegužės mėn. pradžioje *The Wall Street Journal* pranešė, jog Izraelis perspėjo Jungtines Valstijas, kad Rusijos planai parduoti Sirijai minėtas raketas komplikotų bet kokią užsienio intervenciją Sirijoje.

Pasak laikraščio, Izraelio pranešime buvo sakoma, kad Sirija perveda pinigus pagal 2010 metų kontraktą už 692 mln. eurų nupirkti iš Rusijos keturias baterijas, kuriose būtų šeši leidimo įrenginiai ir 144 raketas.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

J. BASANAVIČIUS IR JO „AUŠRA“

Prieš 130 metų, 1883-ųjų balandžio mėnesį, Ragainėje, Prūsijoje, pasirodė žurnalas „Auszra“, davęs pradžią naujam mūsų tautiniam pasireiškimui.

Mintis lietuvišką laikraštį leisti dar maždaug prieš 60 metų prieš „Aušros“ pasirodymą 1822–1830 m. buvo Vilniaus universiteto lietuvių studentų slapoje draugijoje.

Buvo puoselėjama mintis, kad lietuvių kalbai kelti ir lietuvių tautai žadinti iš miego būtina leisti liaudžiai skiriamą lietuvišką laikraštį.

1880 m. pradžioje pradėjęs dirbti Bulgarijoje, dr. J. Basanavičius tuojau užmezgė ryšius su Maž. Lietuvos veikėjais ir lietuviškų gotiškomis raidėmis laikraščių redaktoriais ir siuntė jiems savo ir iš Lietuvos gautus straipsnius. Kai mėginimai tuos laikraščius paveikti lietuviška tautine linkme nepavyko, jis ragino leisti Ragainėje ar Tilžėje tiktai lietuvišką laikraštį. Pirmam numeriui išleisti M. Šernius davė 150 markių, A. Vištelis 100 markių ir pats J. Basanavičius 100 frankų. Jis tuo metu neturėjo tarnybos, tad daugiau skirti negalėjo. Vėliau J. Basanavičius ne kartą skyrė ir daugiau pinigų laikraščio leidimui. Pirmasis „Aušros“ numeris, nors ir pažymėtas kovo mėnesiu, pasirodė tik balandžio mėnesį.

Daug žalos lietuviams buvo padaryta, kai 1795 m. užgrobusi visą Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę, Jekaterina II savo satrapams įsakė: demoralizuoti, nutautinti, nukatalikinti Lietuvą. Tai buvo jaučiama daugelį metų.

Po 1863 metų sukilimo savo tikslu caro valdžia paskelbė norą išlaisvinti lietuvius iš lenkų įtakos. Tam tikslui pasiekti vykdė Katalikų Bažnyčios persekiojimą ir lietuviškos spaudos lotyniškomis raidėmis draudimą.

To meto tautinio judėjimo veikėjai suprato spaudos reikšmę tautiškumo idėjoms platinti. Įdomu, kad juos ragino ir lenkų istorikas rašytojas Ignas Kraševskis: „Jeigu lietuviai nenori išmirti kaip tauta, tai jie turi turėti savo laikraštį.“ Tokį laikraštį buvo galima leisti tik už Rusijos ribų. Todėl buvo pasirinkti Rytprūsiai, nes čia buvo ir lietuvių talkininkų.

1883-1886 m. „Aušros“ išleista 40 laidų. Viso to judėjimo vadu tapo dr. J. Basanavičius - gydytojas, visuomenininkas, mokslininkas, Marijampolės gimnazijos ir Maskvos universiteto auklėtinis. Daugelio istorikų nuomone, be jo pirmasis lietuviškas laikraštis „Aušra“ nebūtų galėjęs atsirasti, „nes tuo metu jis buvo vienintelis lietuvis veikėjas, įgijęs jau tiek populiarumo lietuvių visuomenėje, kad galėjo prie bendro darbo pritraukti įvairių pažiūrų žmones. Artimiausi J. Basanavičiaus bendražygiai leidžiant „Aušrą“ buvo Jonas Šliūpas, Jurgis Mikšas, Juozas Andziulaitis, Martynas Jankus, Petras Vileišis.

„Aušra“ savo kilnią tautinę misiją vykdė pabrėždama sunkią, bet dar ne beviltišką to meto Lietuvos ir lietuvių padėtį. J. Basanavičius apie tai rašė jau pirmame laikraščio numeryje: „Per ilgus amžius mūsų giminė buvo paniekinta ir prispaušta, jog už tiesą dyvytis reikia, kad tik per Viešpaties malonę ji iki šiai dienai dar gyva liko.“ Bet „Lietuva pamažėliu nyksta,

KAIP PASITIKSIME VALSTYBĖS DIENĄ?

Teko skaityti Michail Bulgakov pasakojimą apie jo pokalbį su rusu jūrininku, kuris, išsibastęs po daugybę pasaulio uostų, neturi uosto, kuris jam būtų mieliausias, šalies, kuri jam būtų priimtinausia gyventi. Autorius jūrininkui pasakė, kad jis neturi šeštojo – Tėvynės jausmo ar net pojūčio.

Kai kas šeštuoju pojūčiu vardina intuiciją ar kitą kokią retesnę žmogaus savybę, tačiau nesvarbus mūsų atveju numeris, o jausmas, kurį esant liudija užrašyta patirtis.

Jonas Biliūnas: *Kad nemirsiu, man, pakaskit*

Ant Šventosios upės kranto:

Kad matytų kapas sodžių,

Kūdikėlis kur užaugau.

Aušrininko Martyno Jankaus dukra Elzė jaunystės draugei bitėniškei Elenai Kondratavičienei iš Kanados rašė:

Tu nežinai, Lėne, kokia ta liga nostalgija, ji neapleidžia nei dieną, nei sapnuose.

Jei būtų išrasti vaistai nuo Tėvynės ilgesio, užsienio vaitinėse jų nebūtų – lietuviai visus išpirktų.

Petras Babickas, gyvendamas Brazilijoje, rašė: *O kai dingsta viltis paskutinė,*

Kai visur tik klasta ir kančia, –

Aš, prispaudęs rankas prie krūtinės,

Vėl prisiekiu: Tėvyne, tu – čia!

Kokius laiškus rašė, dainas ir maldas sudėjo politiniai kaliniai ir tremtiniai Sibire, telpa mūsų laikais išleistose storose knygose, nespausdintuose rankraščiuose.

Jei gyviems tautiečiams į Tėvynę sugrįžti nebuvo lemta, dauguma jų išreiškė valią nors palaikus palaidoti Tėvynėje. Ir dabar palaikai atkasami, parvežami, laidojami su lietuviškomis apeigomis, pagarbos ženklais.

Ar tik lietuviai tokie išskirtiniai, kitokie, kitaip, ypatingai mylintys savo Tėvynę, juk šimtai tūkstančių ją palieka.

Jau cituotas P.Babickas rašė: *Lietuvių tauta... Nėra man gražesnio vardo pa-*

saulų, kaip Lietuva; nėra man kilnesnės tautos, kaip lietuvių tauta. Anaipol, tai nėra pigus patriotizmas, tai mano credo. Nesame angelai, tai tiesa, tačiau kai palyginu su kitomis broliškomis tautomis, tai lietuvis „razbainikėlis“ drąsiai gali laukti rojaus priemenėj, turėdamas vilties, kad bus įleistas į vidų. Įsitikinau, kad lietuviai yra Dievo išrinkta tauta, nebe žydai. Tie, atgavę nepriklausomybę, pradėję ir laimėję karą, užvaldę daugelį pasaulio veiklos sričių, paliko vargo kryželį – Dievo ženklą – mums. Ką Dievas pamilo, skiria kančių kelių. Mūsų tautai, kad ir sušvis greit laisvė, kryžius paliks. Gaila, kad mes tuo skundžiamės. Skausmas ir sielvartas – pastovūs, kaip žmonija, tolydžio besikeičianti ir vis ta pati paliekanti... Laimė ir džiaugsmas tai tik žaibo švystelėjimas, tai – laumės juosta, monai...

Tikrovę, pasirodo, geriau pamatome iš toli, ne Tėvynėje būdami, tautiškumą arba nacionalizmą išėivijoje kaip vertybę suvokiame esmingiau. Iš tikrųjų įvairių tautų margumyne tą vertybę aptinkame su kitomis tautomis betarpiškai pabendravę. Visi žmonės – seserys ir broliai Kristuje, tačiau bevardžių seserų ir brolių nebūna. Kiekviena tauta turi savitus, tik jai priklausančius, tautinius bruožus. Kiekvieną bet kurios tautos atstovą gerbiame, tačiau labiau gerbiame ir net pamilstame tų tautų atstovą, kuris labiau išreiškia atitinkamos tautos bruožus.

Antai neįmanoma vertinti bevardžio ruso, prancūzo, žydo ar dar kokios kitos tautybės, pasaulio piliečiu save laikančio, asmens, tačiau kai tų tautybių žmonės atsiskleidžia savo rusiškumu, prancūziškumu ar žydiškumu, jie yra įsimintini, savaip gražūs, tarsi įvairūs žiedai žmonijos žiedų jūroje. Štai toks Tomas, nors yra lietuviškos kilmės, tačiau jis gyvena Amerikoje, pagyvena Lenkijoje, užsuka į

Lietuvą, todėl jame nerasime jokių lietuviškumo bruožų, - jis pasaulio pilietis. Kitas, Leonidas gimė Lietuvoje, yra žydiškos kilmės, turi Lietuvos ir Izraelio pilietybės, gyvena Briuselyje, tačiau jame lietuviškumo ar žydiškumo išskirtinius bruožus sunku įžvelgti. O štai mano artimas bičiulis Dovydas gimė Lietuvoje, gyvena Izraelyje, turi aiškiai išreikštus lietuviškumo ir žydiškumo bruožus. Jis gerbiamas ir mylimas Lietuvoje ir savo istorinėje tėvynėje. Turiu bičiulių tarp rusų, lenkų, čečėnų, laikau juos dar artimesnius, nei brolius Kristuje.

Skaudu ir apmaudu, kad neva atgavusioje nepriklausomybę ir tam tikrą valstybingumą turinčioje, mūsų šalyje tautiškumas ne tik nepuoselėjamas, bet dažnai paniekinamas ar net smerkiamas. Tai akivaizdžiai parodė mūsų parlamentinių partijų, ypač socialdemokratų, bei jėgos struktūrų elgesys Kovo 11-osios eitynių Gedimino prospektu atžvilgiu, kai tūkstančiai patriotiškai nusiteikusių ir tautiškai susivokiančių žmonių su Lietuva širdyse ir lūpose demonstravo tautiškumą bei pilietiškumą.

Ar ne todėl, tik „tam tikrą valstybingumą“ teturime, kad tėra negausi **Lietuvių tautinė sąjunga**, kad jos vietą laiko užėmę mūsų partinės sistemos svetimkūniai – lenkų ir rusų tautinės partijos. Jei pagal mūsų Konstituciją valstybę kuria tauta (taip būna ir net neturint konstitucijos), tai tautai turėtų atstovauti bent viena įtakinga partija, tačiau mūsų valstybei tokio mandato tarsis nereikia, pozicijoje ir opozicijoje esančios partijos tautiškumu akivaizdžiai bodisi, todėl ir valstybingumas – tik regimybė. Regimybę paversti tikrove – visuomenės ir partinės sistemos priedermė. Nors labai pavėluotai, reikia pasimokyti iš brolių latvių ir estų.

Artėja liepos 6-oji, Valstybės diena. Kuo ją pasitiksime? Svetimkūnių, lojalių ne savai, o kitai valstybei (Lietuvos lenkų rinkimų akcijos ir Lietuvos Rusų sąjungos) iš politinės erdvės šalinimu, lietuvių tautinės partijos esminių sutvirtinimu, iškiliais, tautiškumą puoselėjančiais renginiais? Į šiuos klausimus turėtų atsakyti ne tik tautiškai bei patriotiškai nusiteikę piliečiai, bet ir susivokti pasiryžusios aukščiausios Lietuvos valstybinės institucijos.

Algimantas Zolubas

nes nykst jos kalba”, – todėl tautos šauklio įsitikinimu, būtina ją gelbėti.

„Aušra“ niekam nesirengė kenkti. Bet visi mūsų kaimynai jos pasirodymą sutiko su šmeižtais ir kaltinimais. Vokiečiai pavadino „panslavistiniu laikraščiu“ ir matė jame germanizmo priešų intrigą. Peterburge ir Maskvoje, priešingai, buvo skelbiama, kad „Aušra“ leidžiama Bismarcko pinigais ir yra nukreipta prieš Rusijos valstybingumą. Tačiau labiausiai leidinį puolė lenkų spauda. Prisimindami Liublino uniją, patraukę kai kuriuos bajorus į savo pusę, jie tikėjosi būti mūsų šeimnininkais. Tačiau paaiškėjo, kad mūsų tauta dar gyva, tad Lietuva nebus Lenkijos provincija. „Aušra“ niekam kitam netarnavo - tik Lietuvai.

S. Tūbėnas

ALTS valdyba ir svečiai. Iš k.: Jonas Variakojis, Irena Dirdienė, Petras Buchas, Danguolė Bartkuvienė, Algirdas Matulionis, Birutė Banaitienė, Romas Veitas, Vaclovas Mažeika ir Jūratė Variakojienė.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS SUVAŽIAVIMAS

Vaclovas Mažeika

Suvažiavimas vyko 2013m. gegužės 18-19 dienomis Čikagoje. Pirmoji suvažiavimo diena buvo skirta Sąjungos narių posėdžiams, kurie prasidėjo 1 val. p. p. „Hilton Oak Lawn“ viešbutyje. Suvažiavimą atidarė Čikagos skyriaus pirm. Irena Dirdienė, pakviesdama sugiedoti tautos himną. Jūratė Variakojienė pakvietė pagerbti mirusius narius šiais žodžiais: „Per 63 metus tautinės minties idealistai kūrė, statė veiklai gaires, aukojo savo laiką, jėgas, idėjas, kad išlaikytų bei ugdytų lietuvišką dvasią ir tautinės kultūros vertybes, visomis išgalėmis rėmė tautos kovą už nepriklausomos valstybės atstatymą. Atlikę tautinę pareigą ir palikę didelį įnašą Sąjungos veikloje, jie iškeliavo į Amžinybę. Prisiminkime ir pagerbkime juos savo atsistojimu ir minutės tyla.“

Sąjungos pirmininkas Petras Buchas, pasveikinęs susirinkusius Sąjungos narius, pakvietė posėdžiui pirmininkauti vicepirm. Joną Variakojį. J. Variakojis, prieš pradėdamas posėdžio programą, pareiškė, kad suvažiavimas turėtų pagerbti Vaclovą Mažeiką, buvusį Tautinės sąjungos, Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos ir „Vilties“ draugijos pirmininką bei nuolatinį šių organizacijų valdybų narį, suteikiant jam Sąjungos garbės nario vardą. Suvažiavimo nariai audringais plojimais pritarė šiam pasiūlymui. V. Mažeika padėkojo už jam suteiktą garbę ir pareiškė, kad Sąjungos pirmininkas P. Buchas, jau 16 metų pirmininkaujantis Sąjungai, yra paaugęs nepaprastai daug darbo valandų, jėgų, būdamas ne tik Tautinės Sąjungos, bet

ir Tautinių namų bei Tautinio kultūros fondo valdybose ir pasiūlė jam taip pat suteikti Sąjungos garbės nario vardą. Suvažiavimas audringais plojimais pritarė šiam pasiūlymui. Tokiu būdu abu - Vaclovas Mažeika ir Petras Buchas - tapo Tautinės sąjungos garbės nariais.

Boston skyriaus pirmininkė Birutė Banaitienė kartu su Romu Veitu papasakojo apie Boston skyriaus veiklą. Skyriuje dar yra būrys narių, bet į susirinkimus ateina vos keli. Jie ruošia subatvakarius, knygų pristatymus, paskaitas. Buvo paminėti: Giedrės Kumpikaitės filmo „Wings to Remember“ rodymas, dailininkės Gemos Phillips meno darbų paroda ir kt. Taip pat prisideda prie kitų organizacijų renginių. R. Veitas pasakojo, kad pardavė Tautinius namus ir gavę nemažai pinigų, paskyrė stipendijas studentams, studijuojantiems jūrininkystę.

Čikagos skyriaus pirmininkė I. Dirdienė pranešė apie šio skyriaus veiklą. Čikagos skyrius laikomas pagrindiniu, nes čia įsikūrusi ir visos Sąjungos valdyba. Skyrius ruošdavo Kūčias, vasaros metu suorganizuodavo piknikus, kurie buvo gana populiarūs, talkindavo Sąjungos valdybai ruošiant Kovo 11-osios minėjimus bei literatūrinių konkursų apdovanojimus. Pastaruoju metu renginių sumažėjo, nes sumažėjus dalyvių skaičiui ir pakilus kainoms, renginiai pasidarė nuostolingi. Skyriaus valdyba, reikalui esant, talkininkauja kitoms organizacijoms.

Los Angeles skyriaus pranešimo nebuvo, nes skyriaus pirm. Jonas Talandis negalėjo atvykti.

Sąjungos pirm. P. Buchas padarė išsamų pranešimą apie šios Sąjungos veiklą. 2010 m. kovo 21 d. buvo suruošta grožinės literatūros konkurso šventė, tuo pačiu buvo paminėtas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dvidešimtmis, „Dirvos“ laikraščio 95-metis ir Tautinės sąjungos 60 metų sukaktis. Po šios šventės įvyko tarybos posėdis, kuriame buvo aptarta Sąjungos veikla ir ateitis. Vicepirm. Eugenijui Bartkui mirus ir ižd. Oskarui Kremeriui susirgus, valdyboje buvo likę tik trys nariai. Valdyba buvo papildyta pakviečiant Vaclovą Mažeiką (vicepirmininkas) ir Jūratę Variakojienę (iždininkė). Daug rūpesčių sukėlė knygos „Tautinės minties keliu“ leidimas. Knygą pradėjo rašyti Mečys Treinys. Jam mirus, tartasi su Jonu Jasaičiu ir galutinai sutarta su Vytautu Radžiumi. Taip pat rūpėjo knygos „Lietuvos diplomatijos istorija“ antro tomo leidimas, kurią rašė Vytautas Žalys. Pagaliau antras tomas buvo išleistas 2012 m. Su Vytautu Žaliu atsiskaityta, jam pažadėta suma sumokėta. Likę pinigai paskutiniame fondo tarybos posėdyje išskirstyti ir tuo pačiu Tautinis kultūros fondas 2011 m. balandžio 6 d. nustojo veikęs.

Boston atstovas R. Veitas iškėlė klausimus apie pirmojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos palaikų perkėlimą į Lietuvą. Jis siūlė suvažiavimo vardu nusiųsti laišką Lietuvos Respublikos Prezidentei, prašant prezidentūros pritarimo ir sąlygų sudarymo palaikų perkėlimui. Algirdas Matulionis paaiškino, kad pagal JAV įstatymus, jeigu likę giminės neduoda sutikimo, tai nėra jokios kalbos apie palaikų perkėlimą. Paskutinis likęs gyvas giminaitis yra

prezidento Smetonos anūkas Vytautas Smetona, su kuriuo pirmiausia ir reikia kalbėtis, o gavus jo sutikimą, galima būtų ir prezidentei laišką pasiųsti.

Kalbant apie Tautinės sąjungos tolimesnę ateitį P. Buchas pareiškė, kad jis ir visa valdyba su šiuo suvažiavimu savo kadenciją užbaigia. Jis toliau nesutinka būti pirmininku ir siūlė Sąjungos valdybą perkelti į Boston, o B. Banaitienę rinkti Sąjungos pirmininke. B. Banaitienė griežtai atsisakė būti renkama. Buvo siūlomas R. Veitas, kuris irgi nesutiko būti renkamas. V. Mažeika aiškino, kad Sąjunga yra gyva, trys skyriai veikia ir yra reikalinga Sąjungos valdyba, reikalingas naujas Sąjungos pirmininkas. Buvo siūlomi ir kiti kandidatai, bet nė vienas suvažiavime dalyvaujančių nesutiko būti renkamas. Tokiu būdu šis klausimas buvo paliktas atviras.

Popietinis posėdis buvo skirtas „Vilties“ draugijai, kuri leidžia tautinės minties laikraštį „Dirvą“. „Vilties“ draugijos pirmininkas Algirdas Matulionis pranešė, kad atsiliepiamai apie laikraštį yra

geri, santykiai su redaktoriumi Vytautu Radžiumi - korektiški. Gaila, kad redaktorius Vytautas Radžius dėl sveikatos negalėjo suvažiavime dalyvauti. Prenumeratorių skaičius nuolat mažėja, nes naujai atvykę lietuviai nėra linkę laikraštį prenumeruoti. Laikraščio leidimas yra nuostolingas, pašto išlaidos kaskart auga, tenka remtis tik prenumeratorių aukomis, atsitiktiniais palikimais ir atskirų asmenų stambesnėmis aukomis. „**Vilties**“ draugijos valdybą sudaro: **A. Matulionis, Rūta Šakienė, dr. Stepas Matas ir Antanas Minkūnas.**

Antra suvažiavimo diena sekmadienis, gegužės 19 d., buvo skirta Tautinės Sąjungos išleistos knygos „Tautinės minties keliu“ pristatymui, kuris vyko Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre.

Knygos pristatymui vadovavo Jūratė Variakojienė, pažymėdama, kad šioje knygoje aprašoma lietuvių tautinės sąmonės raida, tautinės srovės susidarymo pradmenys, tautinių organizacijų veikla Lietuvoje bei Tautinės Sąjungos veikla čia, Amerikoje. Knygos aptarimą raštu atsianti Lietuvos Tautininkų sąjungos pirmininkas Gintaras Songaila, o gražia lietuviška tarsena perskaitė Dalia Sokienė. G. Songaila teigia: „Ši knyga tai nėra joks testamentas ar atsisveikinimas. Ji kviečia mus vėl suremti pečius, kadangi tauta išsivaikščioja ir nyksta, net ir turėdama savo valstybę. Todėl istorija iš mūsų tebelaukia pasišventimo ir ryžtingos veiklos. O eidami tautinės minties keliu ir kurdami geresnę lietuvių tautos ateitį, mes pratęsim svarbiausius darbus ir, tikiu, paliksim gerą palikimą ateities kartoms, kaip tą padarėte jūs - mūsų tėvai ir seneliai. Sulauksime ir trečiojo šios knygos leidimo. Gal tai bus bendras Lietuvos ir išeivijos tautininkų leidinys.

(Nukelta į 5 psl.)

Meninę programą atliko lietuvių liaudies muzikos ansamblis „Gabija“. Iš k.: Mindaugas, Algirdas, Genutė ir Lukas Razumai.

Jūratės Variakojienės nuotr.

LIETUVOJE ESTIJOS PREZIDENTAS

Vilnius. Prezidentės Dalios Grybauskaitės kvietimu Lietuvoje gegužės 27-29 d. apsilankęs Estijos prezidentas Toomas Hendrik Ilves teigė, jog kartu su juo atvažiavo didžiausia iš visų ankstesnių jo vizitų verslininkų delegacija. Prezidento teigimu, tai rodo Estijos verslininkų susidomėjimą Lietuvos rinka.

T. H. Ilves nuomone, ekonominis bendradarbiavimas tarp regiono valstybių yra gyvybiškai svarbus norint išlaikyti tiek politinį, tiek ekonomikos stabilumą.

„Kai mes įveikėme ekonominę krizę ir gana sėkmingai kylame aukštyn, vienas iš svarbiausių būdų užtikrinti ekonomikos augimą yra tarpusavio investicijos. Kaip partnerės NATO ir Europos Sąjungoje (ES) mes laikomės taisyklių. O kai laikomės taisyklių, nepakliūname į tokias bėdas, į kurias pakliuvo kitos šalys”, - pabrėžė Estijos prezidentas.

T. H. Ilves sakė, jog Lietuva yra viena iš pavyzdžių, kaip reikia kovoti su ekonomine krize ir toliau skatinti ūkio augimą. „Lietuva ekonominės krizės metu pademonstravo pavyzdinį elgesį bei požiūrį. Lietuvos pavyzdžiu turėtų sekti kitos šalys”, - kalbėjo svečias.

Estijos vadovas taip pat teigė, jog Lietuva ir Estija kaip regioninės partnerės turi ieškoti kuo įvairesnių bendradarbiavimo formų ir galimybių, kad visiškai integruotųsi į Europą.

„Šiaurės Baltijos sąjunga yra XXI a. projektas. Šiuo metu taip pat dirbame ties ‘Rail Baltica’ projektu, kuris dar labiau pagerintų susisiekimą. Vis dar yra tam tikrų aspektų, kurie skiria mus nuo Europos. Transporto ir energetikos jungtys yra vieni iš jų, todėl mes turime dirbti kartu,

kad juos panaikintume”, - sakė T. H. Ilves.

D. Grybauskaitė ir T. H. Ilves dalyvavo Lietuvos ir Estijos verslo forume, kuriame buvo pristatyta „GoSwift” sienos kirtimo sistema. Prezidentai pasirašė simbolinį susitarimą dėl naujos sienos kirtimo sistemos.

Sistemą pristatęs Estijos prekybos ir pramonės rūmų vadovas Toomas Luman teigė, jog tai vienas iš svarbiausių pastarojo laiko projektų ir yra puikus Estijos ir Lietuvos bendradarbiavimo įrodymas.

Sistema leidžia išvengti didelių transporto eilių pasiekyje, kadangi vairuotojai ar įmonės gali bet kuriuo metu užsiregistruoti sistemoje ir pasirinkti laiką bei vietą, kur planuoja kirsti sieną. Taip yra sutaupomas tiek kelionės laikas, tiek degalų sąnaudos bei išvengiama ilgų eilių pasienio postuose.

Estija šiuo metu šią sistemą naudoja pasienio su Rusija postuose. Nuo birželio Lietuva „GoSwift” sistemą pradės naudoti sienos su Baltarusija ir Kaliningrado sritimi punktuose.

Ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius, susitikęs su valstybiniu vizitu viešiniu Estijos prezidentu T. H. Ilves, pareiškė, kad su regioniniais partneriais sprendimą dėl Visagino atominės elektrinės statybų (AE) tikisi rasti iki liepos 1 d.

„Šis klausimas itin svarbus nacionaliniu lygmeniu. Atominė energetika galėtų būti mūsų šalies energetinės nepriklausomybės dalis, tačiau Visagino AE projektas gali būti vystomas tik su tam tikromis sąlygomis. Kviečiame regioninius partnerius susipažinti su mokslininkų atliktomis analizėmis ir darbo grupės išvadomis. Tikimės, kad iki

skrabalais (Algirdas), birbyne (Mindaugas) ir skudučiais (Lukas). Dainos labai gražiai skambėjo ir suteikė klausytojams džiaugsmo bei pasigėrėjimo. Programa labai tiko knygos pristatymui.

P. Buchas tarė padėkos žodį J. Variakojenei už šio knygos pristatymo vedimą, Gintarui Songailai už knygos aprašymą, Daliai Sokienei už gražų perskaitymą, „Gabijos” ansambliui už puikią programą, visai Sąjungos valdybai už darnų bendradarbiavimą ir visiems susirinkusiems už dalyvavimą. Tai buvo paskutinis P. Bucho kaip Sąjungos pirmininko žodis.

Programai pasibaigus, susirinkusieji vaišinosi I. Dirdienės paruoštomis vaišėmis.

Prezidentės Dalios Grybauskaitės (d.) kvietimu su valstybiniu vizitu Lietuvoje viešėjo Estijos prezidentas Toomas Hendrik Ilves. Estijos vadovą vizito Lietuvoje metu lydėjo pirmoji ponia Evelin Ilves.

Džojos Barysaitės (ELTA) nuotr.

liepos 1 d. kartu su regioniniais partneriais rasime bendrą kryptį”, - sakė vyriausybės vadovas.

Prezidento T. H. Ilves teigimu, Estija neatmeta galimybės prisijungti prie projekto, jei jis būtų ekonomiškai patrauklus.

Kalbėdamas apie Lietuvos ir Estijos santykius, A. Butkevičius pasidžiaugė sparčiai augančiu dvišaliu ekonominiu bendradarbiavimu.

„Estija vertinama kaip svarbi mūsų prekybos, eksporto ir importo partnerė. Praėjusiais metais mūsų šalių prekybos apyvarta padidėjo 30 proc., palyginti su 2011-aisiais, ir siekė 8,84 mlrd. litų. **Estija užima septintą vietą Lietuvoje pagal investicijas.** Siekdami dar labiau sustiprinti mūsų ryšius turėtume bendradarbiauti mokslo, inovacijų, intelektinės nuosavybės ir teisių į jas apsaugos srityse, todėl kviečiame Estijos mokslininkus ir verslininkus pasinaudoti mūsų mokslo ir verslo slėniais”, - kalbėjo A. Butkevičius.

Premjeras taip pat informavo Estijos prezidentą apie suskystintųjų gamtinių dujų terminalo statybų eigą bei elektros jungtis su Lenkija ir Švedija, aptarė Oro policijos misiją.

Estijos vadovas lankėsi ir Seime, kur susitiko su Seimo pirmininku Vydu Gedvilu ir pasakė kalbą iš Seimo plena-

rinių posėdžių tribūnos.

Estijos prezidento teigimu, jo šalis pritaria Lietuvos iškeltiems pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai tikslams, tarp kurių - skaitmeninė darbotvarkė, vieninga rinka, Rytų kaimynystė ir t.t.

Kalbėdamas Seimo posėdyje Estijos vadovas pažymėjo, kad mūsų užduotis XXI amžiuje regėti save daug didesnius negu buvome XX amžiuje.

„Turime pagrįstai kalbėti apie Baltijos ir Šiaurės šalių regioną, apie vidinę Europos Sąjungos jūrą - Baltijos jūrą, kuri yra mūsų Mare Nostrum. Didelį mūsų regioną lydės sėkmė tik tada, kai visos valstybės pripažins tas pačias vertybes, turės bendrą tikėjimą laisve ir liberalia demokratija”, - sakė svečias.

Jeigu sugebėsime tinkamai pasinaudoti Baltijos ir Šiaurės šalių matmens galimybėmis, T. H. Ilves teigimu, pamatysime, kad Europoje atsiras regionas nuo Lenkijos pietų iki Švedijos ir Suomijos šiaurės, „kuriame gerai veiks ūkis, gerai gyvens žmonės, kurių pagrįstai bus galima apibūdinti žodžiais - atviras, besivystantis, sėkmingas, įtakingas, skaidrus, inovatyvus, palaiškantis pilietinę bendruomenę ir saugus.”

Vilniuje lankantis Estijos prezidentui, Užupyje buvo atidengta Užupio konstitucijos

lenta estų kalba. Jos tekste įamžintos šiandienos pasauliui itin aktualios vertybės.

18-osios Užupio Respublikos Konstitucijos lentos atidengime dalyvavo Lietuvos prezidentė D. Grybauskaitė, Estijos prezidentas T. H. Ilves, kiti svečiai.

Užupio Konstitucijoje tarp 41 postulato, be kita ko, skelbiama, kad žmogus turi teisę klysti, mylėti, mirti (nors tai nėra jo pareiga), taip pat žmogus turi teisę būti nežymus ir nežinomas, būti laimingas ir nelaimingas, mylėti ir globoti katę, rūpintis šunimi. Be to, žmogus gali būti laisvas ir atsako už savo laisvę, žmogus neturi teisės padaryti kitą kaltą, taip pat žmogus turi teisę neturėti jokių teisių. „Nenugalėk. Nesigink. Nepasiduok” - taip baigiamas Konstitucijos tekstas.

Ant Paupio gatvės, vadinamos Užupio Konstitucijos prospektu, sienos per 12 metų yra pakabinta 17 Konstitucijos lentų lietuvių, anglų, prancūzų, rusų, lenkų, jidiš, tibetiečių, gruzinų ir kitomis kalbomis bei tarmėmis. Paskutinį kartą gegužės 17 d. buvo pakabinta Konstitucija airių kalba, šitaip pažymint Airijos pirmininkavimą Europos Sąjungos Tarybai, kuris tęsis iki birželio 30 d. ir bus perduotas Lietuvai.

Trijų dienų vizitą Lietuvoje Estijos vadovas užbaigė apsilankydamas Klaipėdoje. *ELTA*

(Atkelta iš 4 psl.)

AMERIKOS LIETUVIŲ...

To ir noriu mums visiems palinkėti.”

Pristatyme dalyvavo nemažas žmonių būrys, tarp jų ALT'o pirm. Saulius Kuprys, „Draugo” fondo pirm. Marija Remienė, Lietuvių rašytojų draugijos pirm. Stasė Petersonienė, dailininkė Magdalena Stankūnienė, „Dirvos” redaktorius V Radžius, „Vilties” draugijos pirm. A. Matulionis iš Cleveland, B. Banaitienė ir R. Veitas iš Boston.

Meninę dalį atliko Razumų šeimos lietuvių liaudies muzikos ansamblis „Gabija”, vadovaujamas Genutės Razumienės. Programoje - liaudies dainos, pritariant kanklėmis (Genutė),

KUO BUS VAIŠINAMI SVEČIAI?

Per Lietuvos pirmininkavimą Europos Sąjungos Tarybai šalį, skaičiuojama, aplankys apie 30 tūkst. svečių. Lietuvos virėjų ir konditerių asociacija siūlo restoranų ir kavinių šefams svečius vaišinti ne tik tradiciniais, bet ir moderniais lietuviškais patiekalais.

Užsienio reikalų ministerijos duomenimis, per Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai pusmetį

įvyks daugiau nei 200 eksperimentų lygio susitikimų ir daugiau kaip 20 aukščiausio lygio posėdžių.

Aukščiausio lygio susitikimų metu ministrai posėdžiaus Nacionalinėje dailės galerijoje, kur ir pietaus, o vakarienės tokių susitikimų metu vyks Valdovų rūmuose.

„Ekspertų lygio susitikimų metu svečiai taip pat bus maitinami – bus ir pietūs, ir vaka-

rienės. Maitins daugiausia toje vietoje, kur vyks susitikimai. T. y. viešbučiuose, kurie turi tam pritaikytas patalpas. Arba restoranuose”, – komentavo Užsienio reikalų ministerijos atstovė Rasa Jakilaitienė.

Vilniuje yra daugiau kaip pustučio šimto restoranų. Pasak Lietuvos restoranų vyriausiųjų virėjų ir konditerių asociacijos vadovės, svečiams tiesiog būtina parodyti ne tik

(Nukelta į 8 psl.)

VOKIETIJOJE ĮAMŽINTAS VYDŪNO ATMINIMAS

Irena Tumavičiūtė

Šiaurės Reino Westfalijos krašto miestas Detmoldas turi gražias Europos dienų (gegužės 8-oji) tradicijas. Į jas atvyksta svečių iš susigiminiavusių Vokietijos ir užsienio šalių miestų. Šiais metais šventiškai pasipuošusioje Lipės apskrities sostinėje ypatingo dėmesio susilaukė Lietuva – prie namo, kuriame Vydūnas, traukdamasis nuo Raudonosios armijos, po klajonių ir nepriteklių kupinų metų rado pirmą saugesnį prieglobstį, buvo atidengta memorialinė lenta, namo nišoje pastatytas skulptoriaus Liongino Garlos sukurtas Vydūno biustas. Tame name po karo buvo įsikūrusi pabėgėlių stovykla. Dabar pastatas priklauso evangelikų bažnyčiai, čia veikia

tro pavaduotojas dr. Romas Jarockis, Lietuvos užsienio reikalų ministerijos atstovas Giedrius Puodžiūnas, Lietuvos kultūros atašė Vokietijoje Gabrielė Žaidytė, Vydūno draugijos delegacija, vadovaujama garbės pirmininko dr. doc. Vacio Bagdonavičiaus ir dr. Tomo Staniko, Klaipėdos maža lietuvių delegacija, miestiečiai, Europos dienų svečiai.

Iškilmingą renginį pradėjo Detmoldo meras Rainer Heller. Jis priminė aktyvų Vydūno dalyvavimą Lipės apskrities bažnyčios ir evangelikų bendruomenės gyvenime, jo publicistinę veiklą. Meras pabrėžė, jog miestui yra didelė garbė atidengti memorialinę lentą tokiai asmenybei kaip Vydūnas.

Prie Vydūno skulptūros su Armin Prinz zur Lippe centre (su baltu aps.).

ne vieną širdį suvirpinusioje kalboje glaudai apibūdino sudėtingą Vydūno kelią nuo liepsnų apimtos Tilžės iki Detmoldo. Šio miesto kapinėse mūsų tautos patriar-

žodis tapo kūnu”.

B a i g d a m a R i m a Palijanskaitė Vydūno draugijos vardu ypač dėkojo šios idėjos iniciatoriui diplomatui Friedrich Wilhelm Nehl ir kunigui Miroslav Danys už didžiulį darbą įgyvendinant šią idėją. Abu šie Vydūno atminimo pagerbimui nusipelnę vyrai kartu su kitais nutraukė maršką nuo memorialinės lentos.

Balsingieji Vydūno draugijos nariai, pasipuošę tautiniais drabužiais, sugiedojo draugijos himną – muziką Vydūno žodžiams parašė Karlas Janzas. Vakaro tyloje skambant priesakui „Visi už Lietuvą, Tėvynę Lietuvą”, ne vienam iš gausios kelių dešimčių lietuvių delegacijos narių tikriausiai taip norėjosi tikėti, jog po pasaulį išblaškyti ir blaškomi Lietuvos vaikai, kad ir kur būdami, prisimins šio himno priesakus „sekti probočius, į šviesą tikinčius” ir savo darbais švies „iš bočių mylimą Tėvynę Lietuvą”.

Po to garbingi svečiai pasuko prie šoninės sienos nišoje atidengto Vydūno biusto.

Biustas pagamintas Lietuvos užsienio reikalų ministerijos lėšomis, lenta – Detmoldo miesto dovana. Korespondentė Jana Beckmann savo reportažą apie Vydūno atminimo įamžinimą pavadino „Detmoldas primena Vydūną”. Lietuviai, nuvykę į šias iškilmes, įsitikinome,

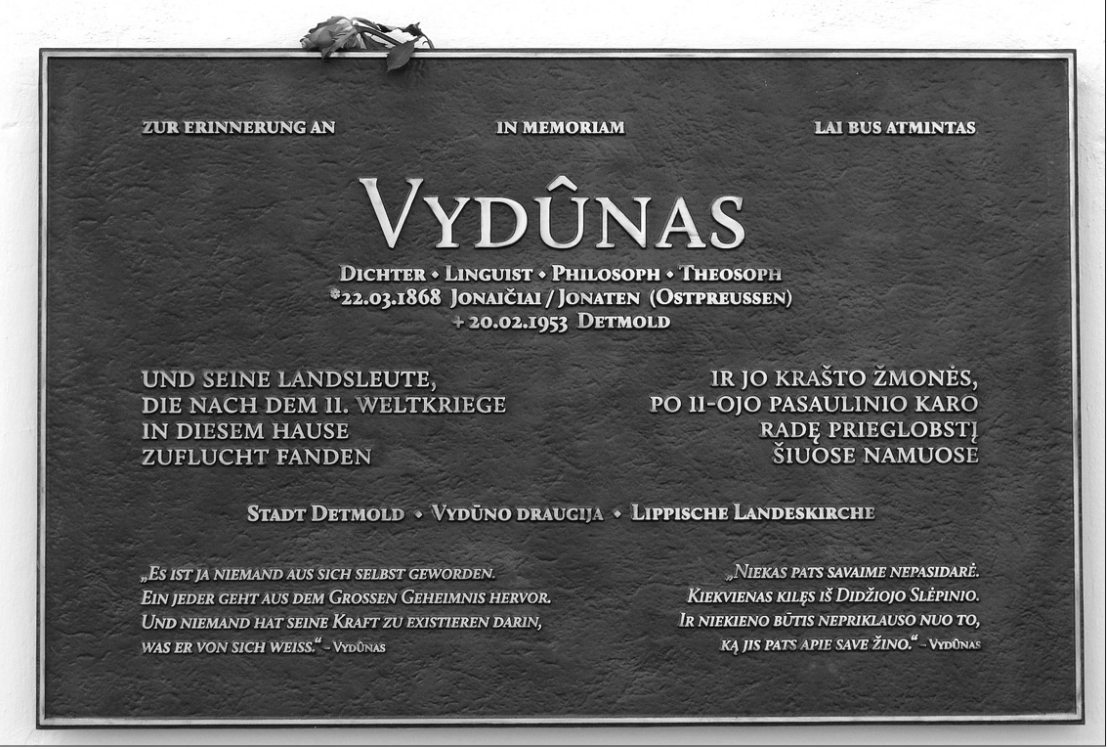
kad tomis dienomis Vydūnas priminė Lietuvą.

Po renginio Rainer Heller Europos dienų organizatoriams ir svečiams iš Vokietijos ir užsienio miesto salėje surengė priėmimą, kuriame pagrindinis dėmesys buvo skirtas Lietuvai ir Vydūnui. Ilga Vydūno palikimo puoselėtojų ir mąstytojo gerbėjų kelionė į Detmoldą tikrai buvo istorinė.

Išlikis atmintyje matyti vaizdai, aplankytos vietos, o labiausiai – nuoširdūs susitikimai ir puikūs žmonės.

Dėkojome šeiminiškams vokiečiams, dėkojome mus vėžusios „Švitės” kelionės agentūros gidei Jūratei Baltušienei, žemaičiams Virgilijui Joniškiui ir Sigitui Rimučiiui, kurių vairuojamu autobusu nuvažiavome daugiau kaip tris tūkstančius kilometrų.

Labai taikliai kelionės reikšmę laiške bendraminčiams apibūdino Tomas Stanikas, atlikęs didžiulį parengiamąjį darbą: „Kelionė į Detmoldą buvo labai prasminga. Galima tikėtis, kad Vydūno pagerbimas ir jo atminimo įamžinimas Vokietijoje atvers kelią Vydūno idėjoms į Europą ir į pasaulį. Vokietijos ambasados, Detmoldo valdžios ir atskirų vokiečių pagarbus dėmesys Vydūnui galbūt paskatins ir mūsų valdininkus bei kultūros darbuotojus labiau jį vertinti, tuo gal palengvins ir Vydūno palikimo sklaidą Lietuvoje”.

Atminimo lenta Vydūnui.

studentų bendrabutis, vadinamas „Burse”, lietuviškai būtų „Bursa”. Bendrabutyje gyvena studentai iš keturių kontinentų. Jame skamba muzika, vyksta kūrybinis gyvenimas. Pastatas yra saugomas valstybės kaip architektūros paminklas.

Gražią gegužės 10-osios pavakarę prie namo Wiesenstraxe 5 atvyko Detmoldo miesto atstovai, Lipės princas Armin Prinz zur Lippe, Lipės apskrities bažnyčios superintendentas dr. Martin Dutzman, Lietuvos ambasadorius Vokietijoje Deividas Matulionis, Lietuvos kultūros minis-

tr „Nuo šiol mums Detmolde tenka pareiga garsinti Vydūną. Žvelgiant iš šių dienų pozicijų, Vydūnas buvo Europos idėjos pradininkas, pranokęs daugelį amžininkų”, - sakė Rainer Heller.

Dr. Martin Dutzman kalbėjo apie tai, jog šiandien šiame bendrabutyje gyvenantys įvairių šalių studentai čia susipažįsta, čia išmoksta plačiau žvelgti į pasaulį. Tai būtų patikė ir Vydūnui. Jis pabrėžė, jog Vydūno mąstyme yra sąlyčio ir su Biblijos tradicija – svarbiausia yra žmogus, žmonijos vienybė ir taika žemėje.

Vydūno draugijos pirmininkė Rima Palijanskaitė

chas 1953 m. atgulė amžino poilsio, kurį po 38 tuosius metų lietuviai sutrikdė – išsivežė Vydūno palaikus į Lietuvą ir perlaidojo prie lietuviams švento Rambyno kalno. Vydūno draugijos vardu kalbėtoja padėkojo Lipės apskrities ir Detmoldo miesto atstovams, kurie, vadovaujant Udo Paul Haase, 1991 m. palydėjo į paskutinę kelionę didžiojo mūsų tautiečio palaikus. Priminusi, jog jau tada Vydūno gerbėjams pasidarė labai liūdna, kad Detmolde neliks nė ženklo apie rašytoją, mąstytoją ir humanistą, kuris daug metų vaikščiojo šio miesto gatvėmis, lankė bažnyčią, bendravo su gyventojais. Būtent tomis dienomis gimė mintis didžiojo Prūsų lietuvių atminimą Detmolde įamžinti memorialine lenta ir biustu. Šiai minčiai pritarė ir Lipės apskrities atstovai. Bet turėjo praeiti du dešimtmečiai, „kol

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAIDUOJAMASIS JAV SIENKIS
LIETUVOS GAZETININKAS

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU | UŽSIENI
METAMS - \$130.00

V. Bagdonavičius ir M. Danys prie atminimo lentos.

FLORIDA

Motinos dienos minėjimas klube. Gegužės 12-tą dieną, Motinos dienos sekmadienį, Klubo valdyba surengė motinų pagerbimo dieną. Prie salės durų jas pasitiko valdybos narės, vaišindamos atvykstančias mamutes ir močiutes. „Saulutės” mokinukai, kaip ir kasmet, gražiai pasveikino mamutes. Mokiniai pašoko, padainavo ir padeklamavo eilėraščius. Mokytoja Rasa Kay netik paruošė gražią programėlę, bet ir išradingai papuošė Lietuvių klubo salę, mokytoja Vita Blough pasakė mamytėms sveikinimo kalbą.

„Saulutė” ruošiasi atostogoms. Mokslo metai baigiasi ir „Saulutė” mokyklos darbuotojos, prieš mokslo metų pabaigą ir visiems išsiskirstant poilsiavimui, organizuoja lietuvių kalbos ir papročių vasaros stovyklą. Ačiū mamytėms už pasišventimą ir pagalbą. Smagaus stovyklavimo ir gerų atostogų.

Šimtmečiai klubo nariai. Įvairių mokslo institucijų pravestose ilgalaikėse studijose nustatyta, kad žmonių artimas tarpusavio bendravimas, aktyvus dalyvavimas Lietuvių klubo ir kitos St. Petersburg veikiančios organizacijos sudaro sąlygas ir suteikia progą tokiai gyvenimą ilginančiai sąveikai.

* Gegužės 14 d. Lietuvių klubo valdyba surengė Emilijos Kiaunienės, buvusios Klubo bibliotekos vedėjos, 100-ojo gimtadienio sukaktuvių iškilmes. Į popietę – „open house” – buvo pakviesti visi klubo nariai. Iš „Brentwood” priežiūros namų, lydima specialiai šiai dienai atvykusių iš Chicagos šeimos narių, globėjos ir prižiūrėtojų, į salę atvykusią jubiliatę klubo pir-

mininkė apjuosė tautine „šimtmetine” juosta ir palydėjo prie specialiai paruošto stalo.

Pakeltas šampano tostas, sugiedota linkėjimų daina ir nupasakotas Emilijos Lietuvoje, išeivijoje ir Lietuvių klube nueitas gyvenimo kelias.

Po pasivaišinimo užkandėliais ir sukaktuviniu tortu, Emilija buvo privežta prie kiekvieno stalo, kur nariai galėjo arčiau su ja pabendrauti, prisiminti kartu praleistas dienas. Visus stebino gera jos atmintis ir puiki nuotaika.

* Gegužės 18 d., šeštadienį, klubo narė Veronika Pleskienė, atšventė 100-tąjį gimtadienį Lietuvių klubo mažojoje salėje savo artimų draugų ratelyje.

* Sekmadienį, gegužės 19 d. popietėje, Lietuvių klubo valdyba surengė Veronikai gimtadienio paminėjimą klube, dalyvaujant gausiam narių ir svečių skaičiui.

* Birželio mėn. 15 d., šeštadienį, 3 val. p.p. Lietuvių klube nariai Stefanija ir Vladas Vasikauskai, atšvęs kartu abiejų šimtąjį gimtadienį.

Visi klubo nariai kviečiami sukaktuvių iškilmėse dalyvauti.

Sveikiname visus šimtamečius ir linkime dar daug džiugių ir geros sveikatos kupinų metų!

VD universiteto studentams parama. Lietuvių klubo Kultūros būrelis šiais metais nevykdo Vytauto Didžiojo universiteto studentams paramos vajaus, bet tarpe narių atsirado aukotojų, kurie prašė Stasę Vaškelienę ir šiais metais, vykstant atostogų į Lietuvą, paramą nuvežti. Dėkojame už šias aukas: kun. dr. M.Čyvas – 300.00, Jadvyga Giedraitienė – 50.00, Danutė Mažeikienė – 20.00.

„Lietuvių žinios”, Nr. 442 inf.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos centro valdyba: vicepirmininkas Jonas Variakojis, sekretorė Irena Dirdienė, pirmininkas Petras Buchas, išdininkė Jūratė Variakojienė ir vicepirmininkas Vaclovas Mažeika.

J. Variakojienės nuotr.

CHICAGO, IL

JAVLietuviųBendruomenės Marquette Park apylinkės valdyba sekmadienį, gegužės 19 d., sukvietė lietuvius į metinį suvažiavimą. Jis vyko Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje. Atvykę dalyviai rado patraukliai paruoštą vaišių stalą - jų laukė sumuštinukai, saldžios bandelės, lietuviškas sūris ir gėrimai.

Nepaisant to, kad tą pačią popietę Čikagoje vyko daugiau renginių -ALT sąjungos knygos pristatymas, „Dainavos” koncertas, Vyčių susirinkimas, o dar malonus pavasarinis oras traukė į gamtą, - susirinko nemažai žmonių.

JAVLietuviųBendruomenės Marquette Park apylinkė - dar nauja. Ji suburia Čikagos pietvakarių bei artimųjų priemiesčių lietuvius.

Suvažiavimą atidarė apylinkės pirmininkė Aušrelė Sakalaitė. Savo veiklos pranešime pirmininkė kalbėjo, kad pereiną rudenį dalyvavo

cija, o Cook apygardos išdo valdytojos administracijos interneto svetainėje www.cookcountytreasurer.com lietuviškai taip pat bus prieinama informacija apie nekilnojamojo turto mokesčius.

Šis projektą Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje įgyvendino kartu su išdo valdytojos administracija ir grupe Čikagos lietuvių profesionalų.

Būtent jiems ir M. Pappas renginyje padėjo ir Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje. M. Gudynas teigė tikįs, jog šios institucijos pavyzdžiu paseks ir kitos JAV įstaigos.

Pasak Cook apygardos išdo valdytojos, pirmojo tokio pobūdžio JAV institucijos

JAV LB Tarybos metiniame suvažiavime - Atlanta mieste. Tuomet ji pristatė apylinkės veiklą ir pakvietė kitas LB apylinkes aplankyti Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapiją ir pasigrožėti ypatinga, nuostabi gražia parapijos bažnyčia. Malonu, kad pirmininkė skleidžia gerą žodį - ne tik apie mūsų veiklą, bet ir apie tai, kas mes esame, kas mums svarbu.

Valdybos nariams pristatė protokolą ir veiklos bei finansinius pranešimus, aptarė rūpimus klausimus. O rūpi ALVUD'o (didžiulis daugiabutis namas arti parapijos) pastatas ir jo likimas. Žmonės pasigenda „Seklyčios” - svars-tėme, ar būtų galima, kad ten veiktų bent valgykla? Kalbėta ir apie radijo valandėlę - kokios būtų galimybės ją atnaujinti? Tiesioginių atsakymų, žinoma, nebuvo, bet apylinkės pirmininkė pažadėjo pasidomėti šiais klausimais.

Remiantis suvažiavime perskaitytu protokolu, perei-

tais metais taip pat buvo iškelti klausimai dėl „Seklyčios” ir radijo valandėlės. Jie vis dar rūpi, bet vis dar neišspręsti. Gal apylinkė per maža viena šiuos klausimus išspręsti? Gal reikia pasitarti su kitomis organizacijomis, ar suburti komitetą tuos klausimus ištirti?

Iškilo klausimas ir dėl apylinkės veiklos, ko norėtų jos nariai - galbūt kokių kultūrinių renginių, paskaitų, iškylų. Buvo pasiūlyta veikla, dabar laukiama atsiliėpimų.

Iškeltas klausimas ir apie apylinkės narių skaičių. Pirmininkė priminė, kad kiekvienas lietuvis, sulaukęs 18 metų, gali priklausyti Bendruomenei. Tik kaip sudominti jaunimą?

Žmonėms reikia sueiti ir pasitarti rūpimais klausimais, reikia susiburti. Bekalbant gimsta daugiau sumanymų, o pasitarus, kartais ir surandami atsakymai į rūpimus klausimus.

Vida Sakevičiūtė

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

Lietuvos ambasadoje Londone gegužės 21 dieną jaunesiems Jungtinėje Karalystėje gyvenantiems lietuviams, kurie dalyvavo vaikų piešinių konkurse „Maironio Lietuva”, įteikti Užsienio reikalų ministerijos padėkos raštai ir lietuviški suvenyrai.

150-osioms lietuvių tautos dainiaus Jono Mačiulio-projekto reikalingumą puikiai iliustruoja faktas, jog per trumpą laiką informaciją lietuviškai iš institucijos tinklalapio jau parsisiuntė daugiau nei 18 tūkst. vartotojų.

LR URM

Maironio gimimo metinėms skirtą konkursą organizavo Lietuvos užsienio reikalų ministerija. Jame aktyviai dalyvavo Londone įsikūrusio edukacinio centro „Lighthouse” lituanistinės mokyklos mokiniai, kiti jaunieji šalyje gyvenantys lietuviai.

„Nepaprastai džiugu, jog Jungtinėje Karalystėje veikiančios lituanistinio švietimo įstaigos prisideda prie reikšmingos Maironio sukakties minėjimo ir taip skatina vaikus domėtis lietuvių literatūros klasikais”, - sveikindama konkurso dalyvius bei jų mokytojus sakė Lietuvos ambasadorė Londone Asta Skaistgirytė-Liauškienė.

LR URM

Nuotraukoje gen. konsulas M. Gudynas (kairėje) su M. Pappas (viduryje) ir prie iniciatyvos prisidėjusiais Čikagos lietuviais; akimirkos iš pristatymo.

ILLINOIS, COOK APYGARDOJE – VALSTYBINIŲ INSTITUCIJŲ LEIDINIAI LIETUVIŲ KALBA

Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas ir didžiausią lietuvių bendruomenę JAV turinčios Cook apygardos išdo valdytoja Maria Pappas gegužės

23 dieną pirmą kartą JAV oficialiai pristatė valstybinės institucijos informacinius leidinius lietuvių kalba.

Jose pateikiama įvairi su mokesčiais susijusi informa-

Lietuvos Prezidentė Dalia Grybauskaitė gegužės 30 d. tarėsi su Europos Parlamento pirmininku Martin Schulz. Pasitarimo metu aptarti aktualūs visai Europos Sąjungai (ES) klausimai ir svarbiausi Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai tikslai ir uždaviniai.

PREZIDENTĖ EP VADOVAMS PABRĖŽĖ SVARBĄ LAIKU SUSITARTI DĖL BIUDŽETO

Iki Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai likus vienam mėnesiui, Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko su Europos Parlamento pirmininku Martin Schulz ir strateginius sprendimus priimančios Europos Parlamento pirmininkų Konferencijos nariais. Lietuvos vadovė Europos Parlamento pirminkų Konferencijos nariams pristatė Lietuvos Vyriausybę ir svarbiausius Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai darbus.

„Šią dieną galime vadinti Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai įžanga ir realių darbų pradžia. Pirmieji žingsniai ypač svarbūs užsitikrinant sklandų sprendimų priėmimą. Bendradarbiavimas su politiškai svarbiausia Europos Parlamento institucija – pirminkų Konferencija užtikrins spartesnius ir visiems Europos žmonėms reikalingus pokyčius“, – sakė Prezidentė.

Europos Parlamento pirmininkų Konferenciją sudaro

pirmininkas ir visų parlamento politinių frakcijų vadovai. Ji atstovauja visoms politinėms jėgoms, priima svarbiausius politinius sprendimus ir organizuoja Europos Parlamento darbą.

Prezidentės teigimu, Lietuva pirmininkavimą ES Tarybai perima sudėtingu metu – ES ekonomikos atsigaivimas – vis dar trapus, nedarbo lygis – aukštas, o visuomenės pasitikėjimas europinėmis institucijomis yra smukęs.

Pasak šalies vadovės, Lietuvos ir ES laukia daug svarbių sprendimų, pirmiausia – turime laiku susitarti su Europos Parlamentu dėl 2014-2020 metų ES biudžeto. ES parama labai svarbi šalių ekonomikos augimui, todėl reikia užtikrinti, kad visos naujos finansinės perspektyvos programos galėtų būti pradėtos jau kitų metų pradžioje.

Vardindama Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai tikslus, Lietuvos vadovė pažymėjo, kad Europa turi imtis greitų

ir efektyvių priemonių ES ekonomikos augimui užtikrinti bei sumažinti nedarbą. Šiuo metu ES net 26.5 milijono žmonių neturi darbo, iš jų – 6 milijonai jaunimo.

Pasak Prezidentės, finansinė drausmė ir biudžeto deficito mažinimas išlieka ekonominio stabilumo ir augimo garantu. Todėl per Lietuvos pirmininkavimą bus siekiama efektyviai įgyvendinti Stabilumo ir augimo paktą, Fiskalinės drausmės sutartis.

Kita svarbi finansinio stabilumo priemonė – Bankų sąjungos sukūrimas. Tai padės vykdyti efektyvesnę bankų priežiūrą, sukurs bendrą probleminių bankų pertvarkymo sistemą ir apsaugos mokesčių mokėtojus nuo papildomų išlaidų. Lietuva per pirmininkavimą sieks pažangos, kuriant vieningą bankų pertvarkymo mechanizmą.

Dar viena ekonomikos augimo priemonė – vieningos rinkos gilinimas, ypač paslaugų srityje. Taip pat per Lietuvos pirmininkavimą planuojama įgyvendinti vidaus energetikos rinkos užbaigimo priemonės ir sukurti vieningą skaitmeninę rinką.

Per pirmininkavimą Lietuva taip pat didelį dėmesį skirs ES išoriniams santykiams, Rytų partnerystės stiprinimui bei ES deryboms dėl laisvos prekybos su JAV ir Japonija.

Prezidentė su Europos Parlamento vadovu taip pat dalyvavo diskusijoje „Piliečių Europa“, kuri skirta Europos piliečių metams paminėti. Diskusijoje taip pat dalyvavo už teisingumą, pagrindines teises, ES pilietybės ir lyčių lygybės klausimus atsakinga Europos Komisijos viceprezidentė Viviane Reding, ekspertai, diplomatai, politikai, politologai ir studentai. **LRT**

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos Prezidentė Dalia Grybauskaitė yra ideali kandidatė į aukščiausius postus Europoje, sako už teisingumą atsakinga Europos Komisijos (EK) narė ir pirmininko pavaduotoja Viviane Reding. „Asmeniškai manau, kad ji – ideali kandidatė į aukščiausius postus Europoje“, – interviu *Lietuvos žinioms* sakė eurokomisarė, paklausta apie galimybę D.Grybauskaitei tapti ES prezidentė. V.Reding su D.Grybauskaite yra drauge dirbusios Europos Komisijoje. Kad D.Grybauskaitė Europos Sąjungos užkulisiuose jau vadinama būsima ES prezidentė, užsiminė Lietuvoje viešėjęs ir su ja susitikęs Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto prezidentas Henri Malosse. Pati D.Grybauskaitė neatskleidžia, ar pretenduos į ES prezidentės postą.

Artėjant Lietuvos pirmininkavimui Europos Sąjungos (ES) Tarybai, Lietuvos Seime apsilankė Europos Parlamento Tarptautinės prekybos komiteto narių delegacija. Susitikime su Seimo nariais ji aptarė ES vykdomą laisvosios prekybos tarp ES ir trečiųjų šalių plėtojimo politiką, ypač daug dėmesio skirdami ES derybų dėl laisvosios prekybos sutarties su JAV procesui. Delegacijos vadovas, šio **komiteto pirmininkas Vital Moreira** pabrėžė, kad Lietuva yra puikiai pasirengusi pirmininkauti ES Tarybai ir turės unikalią galimybę bendradarbiauti su ES valstybių narių nacionaliniais parlamentais, plėtojant ES tarptautinės prekybos politiką. „Lietuvai pirmininkaujant ES Tarybai, bus sprendžiama daugybė su laisvąja prekyba susijusių klausimų. Tai ir santykiai su Rytų partnerystės valstybėmis, ir progresas, susijęs su laisvosios prekybos sutartimis tarp ES ir strateginių partnerių“, – kalbėjo svečias. Delegacijos narių tvirtinimu, ES laisvosios prekybos sutartys su trečiosiomis šalimis tampa ypač svarbios sunkiais ekonominiais laikais. Sudarius tokias sutartis būtų sukuriami šimtai tūkstančių naujų darbo vietų, skatinamas ekonomikos augimas ir konkurencija. Susitikime pažymėta, kad ES vykdoma politika dėl laisvosios prekybos sutarčių yra aktuali visų ES valstybių narių piliečiams ir šiuo klausimu jie turi būti šviečiami.

Lietuvos užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus ištarta frazė Izraelyje sukėlė šurmulį bei pasipiktinimą. Izraelyje viešėdamas ministras vietos žurnalistams pareiškė, kad Europos Sąjungos šalys svarsto galimybę boikotuoti prekes iš Izraelio. „Jeigu nepakeisite prekybos praktikos, tai prives prie to, kad Izraelio prekės bus boikotuojamos kai kuriose ES šalyse. Į tai turite pažiūrėti rimtai“, – gegužės 21 d. rėžė ministras laikraščiui *The Jerusalem Post*. Nors Europa jau trejus metus ragina Izraelį spręsti problemą, tačiau apie prekių boikotą dar niekas nėra kalbėjęs. Lietuvio perspėjimas mirgėjo daugelyje Izraelio žiniasklaidos kanalų. Izraelyje viešėdamas L. Linkevičius susitiko su šalies premjeru Benjamin Netanyahu, tačiau šiam neužsiminė apie boikotą. Kai kurie Izraelio gamintojai ginčijamame Vakarų Krante pagamintas prekes žymi kaip pagamintas Izraelyje. Pastarosios valstybės prekės negalioja muitai Europos Sąjungoje. **Tačiau Izraelio okupuotam Vakarų Krantui toliau išimtis netaikoma.** Todėl kai kurie Izraelio gamintojai taip gudrauja ir nutyli tikrąją prekių kilmę, – rašo *lrytas.lt*

BRANDUOLINIO SAUGUMO VADOVŲ SUSITIKIMAS HAGOJE

Vilnius, gegužės 30 d. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė gavo Olandijos Ministro pirmininko Mark Rutte oficialų kvietimą dalyvauti kitąmet kovo mėnesį Hagoje vyksiančiame Branduolinio saugumo vadovų susitikime.

Nyderlandų premjero laiške dėkojama už Lietuvos vadovės asmeninį indėlį atkreipiant tarptautinės bendruomenės dėmesį į branduolinio saugumo problemas ir kuriant saugesnį pasaulį.

Hagos susitikime, kuris yra organizuojamas JAV Prezidento Barack Obama iniciatyva, valstybių vadovai iš viso pasaulio diskutuos kaip kovoti su branduoliniu terorizmu ir užtikrinti branduolinį saugumą. Lietuvai tai dar viena svarbi galimybė

atkreipti kitų šalių dėmesį į kaimynystėje statomas nesaugias branduolines jėgaines.

Tai jau antrasis aukšto lygio susitikimas branduolinio saugumo tema, į kurį kviečiama šalies vadovė. Seule 2012 m. kovą įvykusiame vadovų susitikime Prezidentė Dalia Grybauskaitė pabrėžė, jog aukščiausi tarptautiniai saugumo standartai turi būti taikomi visoms pasaulio atominėms elektrinėms.

Prezidentės iniciatyva pernai kovo mėnesį Medininkuose įkurtas Branduolinio saugumo kompetencijos centras. 2013 m. JAV ir Lietuvos užsienio reikalų ministrai pasirašė susitarimą dėl bendradarbiavimo kovoje su branduolinių medžiagų kontrabanda sustiprinimo.

Prezidentės spaudos tarnyba

(Atkelta iš 5 psl.)

KUO BUS VAIŠINAMI...

tradicinę, bet ir modernią lietuvišką virtuvę.

„Moderni lygu šiuolaikinė, o šiuolaikinė lygu vietiniai produktai. Su šiuolaikinėmis technologijomis, kurių tikrai dabar yra begalės, meistrai, šefai keičia produktų, vietinių produktų struktūrą ir formą“, – aiškino Lietuvos restoranų vyriausiųjų virėjų ir konditerių asociacijos vykdomoji direktorė Aušra Lukošienė.

Kai kurios Lietuvos pieninės savo tinklalapiuose viešina garsių Lietuvos kulinarių sukurtus receptus ir restoranų virtuvių šefams pataria juos naudoti vaišinant svečius.

„Kai žmonės valgys tuos patiekalus, galima užmegzti pokalbį ir tiesiog pasakoti apie tai, kas yra įdomaus Lietuvoje – kokie tai produktai, kokie, pavyzdžiui, sūriai“, – pabrėžė „Vilkyškių pieninės“ Marketingo skyriaus vadovė Elena Šilovaitė.

Užsienio reikalų ministerijos duomenimis, kai 2012 metais Europos Sąjungos Tarybai pirmininkavo Danija, vien tik per tris pirmuosius pirmininkavimo mėnesius buvo suvalgyta 6 tūkst. gabalėlių pyrago, išgerta 90 tūkst. puodukų kavos, išgerta daugiau kaip 4 tūkst. litrų vandens, suvalgyta daugiau kaip 2 tonos mėsos ir tona duonos.

Virginija Motiejūnienė, LRT

1938-IEJI: ULTIMATUMŲ PRADŽIA

Prieš 75 metus, 1938-ųjų kovo 17 dieną, Lenkija pateikė Lietuvai ultimatumą, reikalau-dama per 48 valandas užmegzti diplomatinius santykius tarp Varšuvos ir Kauno. Kovo die-nomis dalyje Vakarų Europos, Lenkijoje ir Lietuvoje plėto-josi dramatiški įvykiai. Kovo 12-ąją Vermachto divizijos įžengė į šalia esančią Austriją - Trečiasis reichas be ceremonijų prisijungė šią Alpių valstybę, iš kurios buvo kilęs pats Vokietijos nacių vadas Adolfas Hitleris. Kitą dieną Vokietija okupavo Čekoslovakiją. Tuo metu ties Lietuvą ir Lenkijos okupuotą Vilniaus kraštą skyrusia de-markacijos linija augo įtampa. Ji pasibaigė kruvinu incidentu, daugiataūkstantinėmis antilie-tuviškomis demonstracijomis Varšuvoje ir Vilniuje, o galiau-siai - **kovo 17-ąją paskelbtu Varšuvos ultimatumu** Kaunui, kuriuo, grasinant karu, reiklau-ta per 48 valandas užmegzti tarp dviejų šalių diplomatinius san-tykius. Šią situaciją atidžiai ste-bėjo A.Hitleris, pasirengęs gin-klauto konflikto tarp Lietuvos ir Lenkijos atveju nedelsdamas įvesti savo divizijas į Klaipėdos kraštą.

Kad Vokietijos ketinimai rimti, liudija dar 1938 metų spalio 21 dieną paskelbtas A.Hitlerio nurodymas Vokietijos karinei vadovybei. Jame sako-ma: „Politinė padėtis, ypač gin-klutas konfliktas tarp Lenkijos ir Lietuvos reikalauja, kad vo-kiečių karinės pajėgos užimtų Klaipėdos kraštą. Įvesti pajėgas reikia per kuo trumpesnį laiką.” Vėliau Vokietijos grėsmė bus minima kaip vienas svarbiausių motyvų, paskatinsiu Lietuvos Vyriausybę besąlygiškai priimti Lenkijos reikalavimus.

Tačiau ar karo su Lenkija ir Vokietijos intervencijos grėsmė buvo reali? Jei tikėsimė pirmo-jo nepriklausomos Lietuvos pasiuntinio Varšuvoje, o vėliau - paskutinio jos atstovo Berlyne Kazio Škirpos žodžiais, - tikrai ne. Pasak diplomato, lenkai apskritai nebūtų drįsę grasinti karine jėga, jei nebūtų žino-ję, kad Lietuva tuomet buvo vieniša ir neturėjo už Lenkiją galingesnės Vokietijos paramos. „Greičiausia nebūtume gavę ir Joachimo von Ribbentropo ul-timatumo dėl Klaipėdos, jei bū-tume blaiviau žiūrėję į Lietuvos geopolitinę padėtį ir laiku su-tvarkę santykius su Vokietijos reichu, užuot pasidavę politinių naivuolių sugalvotoms klaidin-goms valstybės saugumo dok-trinoms”, - prisimena K.Škirpa, turėdamas galvoje jau 1939 metų pavasario įvykius.

1938 m. kovo ultimatumas dažnai vadinamas pirmuoju Lietuvos pažeminimu sunkioje dramoje, 1940-aisiais pasi-

baigusioje valstybės žlugimu. Tačiau ar santykių tarp Kauno ir Varšuvos normalizavimas (tegu ir priverstinis) iš tikrųjų buvo absoliutus blogis? O gal prie-šingai - šis žingsnis buvo tiesiog pernelyg vėlyvas? Ar Lenkija iš tiesų norėjo karo su Lietuva? Ar ji tikrai kėsinosi į mūsų šalies suverenumą? Pagaliau ar priimdama Varšuvos sąlygas Lietuva iš tiesų netiesiogiai pri-pažino savo sostinę Lenkijai ir ar lenkams apskritai to reikėjo?

Tuomet, 1938-ųjų pavasarį, visa ši istorija abiejose pusėse sukėlė netramdomą emocijų škvalą, kurio pasekmes jau-čiame iki šių dienų. Vis dėlto šiandien palikime jausmus nuo-šalyje ir pamėginkime atsakyti į šiuos klausimus, žvelgdami į si-tuaciją ne tik tuometinio Kauno, bet ir tuometinės Varšuvos akimis.

Bevaisės santarvės paieškos

Prisiminkime, kad nesan-taiką tarp dviejų šalių mėginta švelninti maždaug prieš pu-santrų metų iki mūsų istorijoje minimų įvykių, ir pripažinkime, jog tai buvo daroma ne Kauno, o Varšuvos iniciatyva. Dar 1936 metų rugsėjį Ženevoje vykusios Tautų Sąjungos asamblėjos kuluaruose Lenkijos užsienio reikalų ministras Jozefas Beckas pasiūlė tuometiniam Lietuvos diplomatinio šefui Stasiui Lozoraičiui susitarti dėl diplo-matinių santykių užmezgimo taip, kaip 1934-aisiais tai padarė SSRS ir Rumunija, nors sovietai ir nepripažino Bukarešto teisių į jų kontroliuojamą Besarabiją. Taigi užšaldykime Vilniaus klausimą ir draugaukime, siūlė J.Beckas.

Suprantama, kad Kaune tokie siūlymai negalėjo būti pri-imtini. Juk Vilniaus kraštas - ne Besarabija, kurią rumunai laikė tiesiog viena iš savo provincijų. Vilnius - Lietuvos sostinė, įtvir-tinta šalies Konstitucijoje. Taigi, vienintelis dalykas, ką tuomet savo kolegai galėjo pasiūlyti J.Lozoraitis, buvo konsulinės lengvatos, laivyba Nemunu ir tiesioginis susisiekimas tarp dviejų valstybių. Suprantama ir tai, kad šios dalinės priemonės be diplomatinio santykių už-mezgimo Varšuvai netiko.

Nepavykusios konsultacijos netruko sukelti tikrą žodžių karą. 1936 metų gruodžio 19-ąją kalbėdamas Seime J.Beckas pareiškė, kad, „lenkų vyriau-sybė priversta atsiimti savo duotą pasitikėjimą Lietuvos Vyriausybės taikingomis inten-cijomis”. Reaguodamas į šią kalbą S.Lozoraitis tvirtino, kad Lietuvos ir Lenkijos santykių raktas esąs Vilnius, bet Kauno požiūris į Varšuvą vis tiek grin-džiamas mažumų teisių ir taikos

siekiu.

Nesusišnekėjimą dar tem-dė ir gandai. Vasario mėne-sį Lietuvoje apsilankius Raudonosios armijos generali-nio štabo viršininkui maršalui Aleksandr Jegorov, kalbėta, kad Kaune aptartas sovietų ka-rinės paramos Lietuvai planas, o tai jokių būdu nesiderino su Lenkijos planais kurti vadi-namąją taikos tvirtovę nuo Baltijos kraštų iki Juodosios jūros. Varšuva net oficialiai įspė-jo Lietuvą grįžti prie protingos politikos, kol dar nevėlu. Tiesa, gandai nepasitvirtino, tačiau nepasitikėjimas liko.

Liūdniausia, kad už diplo-matų ir politikų nesusišnekė-jimą mokėti teko paprastiesiems žmonėms - Vilnijos lietuviams ir Lietuvos lenkams. Po J.Becko pareiškimo lenkų valdžia uždarė 130 lietuviškų mokyklų, 70 bibliotekų, 80 lietuviškos Šv. Kazimiero draugijos skyrių.

Lietuvos švietimo ministras Juozas Tonkūnas paskelbė įsa-kymą, kad vaikai, kurių tėvų pasuose nurodyta juos esant lietuviais, negali lankyti lenkų mokyklų, o tai pastarosioms sudavė triuškinamą smūgį. Na, susistumdymus ir net muštynes bažnyčiose dėl to, kokia kalba turi vykti pamaldos, sunku būtų net suskaičiuoti.

Tuo pat metu padažnėjo ir incidentų prie demarkacijos linijos. Tiesa, jie nebuvo kruvini ir dažniausiai apsiribodavo pa-sienio ženklų niokojimu. Tokie incidentai buvo sprendžiami greitai ir palyginti ramiai.

Incidentas pasienyje

Deja, tokia santykinė ramy-bė truko neilgai. Naktį iš 1938 metų kovo 10-osios į 11-ąją prie demarkacijos linijos buvo pralietas pirmasis kraujas. Per paryčiais kilusį spontanišką susišaudymą tarp Lietuvos ir Lenkijos pasieniečių ties Trasnykų kaimu Lietuvos teri-torijoje buvo sunkiai sužeistas lenkų Pasienio apsaugos kor-puso kareivis Serafinas. Nors iš Alytaus atvykęs gydytojas labai stengėsi išgelbėti sužeistąjį, maždaug po trijų valandų lenkų kareivis mirė.

„Už kraują - krauju!”, „Paklupdyti ant kelių Kauno Lietuvos despotus!” - tokiais ir panašiais šūkais jau kitą dieną prapliupo Vilniaus radiofonas. Tačiau aiškintis įvykio aplinky-bių vietoje, nepaisydami lietu-vių rodomos iniciatyvos, lenkų kariškiai ir pareigūnai nepanoro.

Pačioje Lenkijoje žinią apie incidentą pasienyje nustelbė pranešimai iš Reicho okupuojamos Austrijos. Be abejo, ši nau-jiena lenkų visuomenę išgąsdino kur kas labiau. Tačiau kai ku-riems politikams ir kariškiams šių dviejų nelygiaverčių įvykių sutapimas pasirodė visai nau-dingas. Dabar, kai visa Europa

Pirmasis Lietuvos nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministras Varšuvoje K.Škirpa įteikia skiriamuosius raštus Lenkijos prezidentui I.Moscicki. Varšuva, 1938 m. kovo 31 d. *LCVA nuotr.*

mato tik Sudetus ir Austriją, lenkų kariuomenė galėtų be di-desnių kliūčių okupuoti Lietuvą ir taip pristabdyti vokiečių eks-pansiją Rytų Europoje.

Tokios pozicijos laikėsi Lenkijos ginkluotųjų pajėgų ge-neralinis inspektorius Edwardas Rydzas-Smiglis, laikytas an-truoju pagal įtaką žmogumi šalies vyriausybėje po užsienio reikalų ministro J.Becko. Pats J.Beckas tokiam požiūriui ne-pritarė, tačiau tuo metu savo žodžio tarti jis negalėjo, nes ilsėjosi Rivjeroje.

Atmosferą dar labiau kaitino nuo kovo 11 dienos Vilniuje, Varšuvoje, Krokuvoje, Lvove, Poznanėje ir kituose miestuo-se vykusios antilietuviškos demonstracijos, kurių dalyviai ragino žygiuoti į Kauną. Galimą E.Rydzo-Smiglio žygį parėmė ir tomis dienomis paskelbtas 26 organizacijų atstovų manifestas.

Vis dėlto šie lenkų visuo-menės veiksmai, regis, nebuvo spontaniški. Tiesioginis vienos tokios manifestacijos liudytojas Leonas Mitkiewiczzius, vėliau paskirtas pirmuoju Lenkijos karo atašė Kaune, knygoje „Kauno atsiminimai” tvirtina, kad bent jau kovo 16-osios de-monstracija priešais Generalinį ginkluotųjų pajėgų inspektoratą buvo neabejotinai iš anksto pa-rengta ir organizuota.

„Minia sudarė 5-6 tūkstan-čiai žmonių (...). Manifestantai šūkavo šūkius, iš tolo skambėju-sius labai grėsmingai: „**Mes no-rime Lietuvos!**”, „**Vade, vesk mus į Kauną**” bei panašius. Tokių užrašų buvo ir manifes-tantų nešamuose transparantuose. Šūkaudama triukšmingus ir grėsmingus šūkius, chorą skan-duodama kai kuriuos sakinius, visą tą įvykį - Lietuvai priešišką manifestaciją - minia vertino greičiau kaip pasilinksminimą. (...) Tai liudijo džiugūs besi-šypsantys demonstrantų veidai.

Man atrodė, kad visą antilie-tuvišką akciją ir manifestaciją surengė mūsų Užsienio reikalų ministerija su Vyriausioju šta-bu ir Generaliniu ginkluotųjų pajėgų inspektoratu”, - rašo L.Mitkiewicz, stebėjęs visą renginį pro savo buto langą.

Vis dėlto šūkais apsiribo-ta nebuvo. Padrąsintas „vi-suomenės pritarimo” marša-las E.Rydzas-Smiglis įsakė sutelkti prie Lietuvos sienos 80 tūkst. lenkų karių. Tuo pat metu J.Beckas pokalbyje su Vokietijos ambasadoriumi pa-reiškė, kad lenkų pasienio ka-reivis buvęs nukautas lietuvių daliniui mėginant pridengti per sieną einančius antilenkiškus agentus. Lietuvos siūlymą su-daryti mišrią incidento tyrimo komisiją Lenkijos vyriausybė ignoravo. Dėl ultimatumo jau buvo apsispręsta, tad išsiaiškinti įvykio aplinkybes lenkams ne-berūpėjo.

Vyriausybės pritarimą įteikti Lietuvai ultimatumą J.Beckas gavo kovo 14-ąją, vos grįžęs iš Rivjeros. Vis dėlto reikalavimus nurodyta sušvelninti tiek, kad Lietuva galėtų juos priimti. Beje, grįžus užsienio reikalų ministrui, aršiausių kariuome-nės „vanagų” ryžtas pradėti karo veiksmus ėmė tirpti, o E.Rydzo-Smiglio daliniai tapo tik papildomu argumentu ga-limam Kauno užsispyrimui palaužti. Beje, po metų J.Beckas Rumunijos užsienio reikalų mi-nistrui prisipažins žinojęs apie vokiečių planus užimti Austriją bei Sudetus ir apie tai, kad jei Lietuvos ir Lenkijos santykiai nebūtų skubiai sutvarkyti, kitą smūgį Reichas galėjęs nukreipti į Baltijos šalis.

Užtarimo nesulaukė

Grėsmės akivaizdoje Lievei neliko nieko kita, kaip ieš-koti didžiųjų valstybių užtarimo.

(Nukelta į 10 psl.)

(Atkelta iš 9 psl.)
1938-IEJL...

Tačiau jo nebuvo. Sovietų užsienio reikalų liaudies komisaras Maksim Litvinov pareiškė, kad Maskva į konfliktą nesikiš. O Vokietijos užsienio reikalų ministras J. von Ribbentrop kovo 18-ąją, jau paskelbus ultimatumą, kategoriškai rekomendavo Lietuvos pasiuntiniui Berlyne Jurgiui Šauliui besąlygiškai priimti Lenkijos reikalavimus.

Reikia pridurti, kad Berlynas vis dėlto ruošėsi galimam Lietuvos ir Lenkijos kariniam konfliktui. Kovo 18-ąją A.Hitleris įsakė Vermachtui ruoštis užimti Klaipėdą - tai turėjo būti padaryta per porą valandų. Tuo pat metu Vokietijos karinių pajėgų vyriausiojo štabo viršininkas Wilhelm Keitel Lietuvos žemėlapyje jau brėžė galimą demarkacijos liniją tarp vokiečių ir lenkų okupacinių dalinių.

Jokios paramos Lietuva nesulaukė nei iš kitų didžiųjų valstybių, nei iš kaimynų. Priimti Varšuvos ultimatumą ragino ir anglai, ir prancūzai. Latvijos ir Estijos vyriausybės jokių tiesioginių patarimų nedavė. Panašiai, kaip ir Tautų Sąjungos pareigūnai, jos tik ragino kiek įmanoma greičiau baigti ginčą su Lenkija.

Tuo metu Varšuva taip pat žengė žingsnį susitarimo link, aiškiai pareikšdama nereikalaušianti, kad Lietuva besąlygiškai atsisakytų Vilniaus ir būsimoje notoje neįžeisianti Lietuvos prestižo.

Ir štai kovo 17-ąją devintą vakaro Lenkijos pasiuntinys Estijoje Wacławas Przesmyckis Taline reziduojančiam Lietuvos pasiuntiniui Broniui Dailidei įteikė ultimatumą, kuriame **reikalaujama per 48 valandas užmegzti tarp Lietuvos ir Lenkijos diplomatinius santykius** ir iki kovo 31 dienos pasikeisti pasiuntiniais. „Atsakymo nedavimas arba pakeitimas bet kurių papildymų arba rezervų Lenkijos vyriausybės bus laikoma atmetimu. Šiuo neigiamu atveju Lenkijos vyriausybė garantuos savo valstybės tikrą interesą savomis priemonėmis”, - sakoma dokumente.

Taigi, ultimatas turėjo būti priimtas iki kovo 19 dienos 21 valandos. „O ta diena - tai šviesaus atminimo maršalo Jozefo Pilsudskio vardinė... Ar Lietuvai pirmosios Lenkijos sąlygos turi būti dovana, jo atminimo pagerbimas? Ar Lietuva nebus brutaliai verčiama sutikti su Lenkijos sąlygomis? Maršalas Pilsudskis - jeigu būtų gyvas - niekada neleistų taip veikti. O Vilniaus klausimas? Iš tikrųjų kraupią, makabrišką dovaną jo atminimui dovanoja ministras J.Beckas savo ultimatumu Lietuvai. Kiek man žinomas

maršalo Pilsudskio požiūris į lietuvius, ypač į Lietuvą, jis niekada nesutiktų jėga versti lietuvius užmegzti santykius su Lenkija”, - „Kauno atsiminimuose” pastebi L.Mitkiewicz.

Kitą rytą prezidentas Antanas Smetona sušaukė skubų Vyriausybės posėdį. Po užsienio reikalų ministro S. Lozoraičio pranešimo, kad gavusi neigiamą įsakymą Lenkijos vyriausybė įsakys savo kariuomenei žygiuoti į Lietuvą, prezidentūros salėje užvirė emocijos. Dalis karštagalvių ministrų reikalavo nedelsiant atsakyti į tokį pažeminimą ginklu. Ypač aktyviai tai siūlė Šaulių sąjungos garbės pirmininko Vlado Putvinskio sūnus - žemės ūkio ministras Stasys Putvinskis. Kolegą emocingai parėmė ir kabineto vadovo pareigas einantis susisiekimu ministras Jokūbas Stanišauskis.

Vis dėlto S.Lozoraičiui pavyko atvėsinti emocijas ir priversti ministrus paklausti proto balso. Užsienio reikalų ministras pareiškė, kad Lietuva ir taip per ilgai delsė, nemėgindama normalizuoti santykių su kaimyne, tad dabar tenka skinti tokios politikos vaisius. Diplomatinijos vadovas pridūrė, kad beveik visų šalių pasiuntiniai pataria priimti Varšuvos reikalavimus, o ir jis pats laikosi tokios nuomonės.

Dabar visų akys nukrypo į kariuomenės vadą Stasį Raštikį. Generolas pareiškė neturįs iliuzijų, kad Lietuvos kariuomenė galėtų sėkmingai pasipriešinti kur kas stipresnėms Lenkijos pajėgoms - geriausiu atveju tai būtų tik simbolinė gynyba, tad konfliktą derėtų spręsti taikiai. Po tokios kariuomenės vado kalbos tapo galutinai aišku, kad kitos išeities nėra - kad ir kaip būtų skaudu, ultimatumą teks priimti. Taigi, likus dešimčiai valandų iki termino pabaigos Varšuvai buvo pranešta: Lietuva sutinka su Lenkijos reikalavimais.

Tačiau tam dar buvo reikalingas Seimo sutikimas, nes priimant ultimatumą drauge spęstas ir taikos ar karo klausimas. Mirtinoje tyloje tautos atstovai išklausė J.Stanišauskio pranešimą, kurį laikinasis kabineto vadovas baigė tokiais žodžiais: „Jėgos persvara yra Lenkijos pusėje, bet jėga nėra teisė. Tokiomis aplinkybėmis Lietuvos Vyriausybė nutarė išpildyti lenkų vyriausybės reikalavimus, gerai žinodama, kad Lietuvos visuomenė prireikus yra nusistačiusi vieningai visomis išgalėmis ginti savo tėvynę.”

Norinčių kalbėti ar gincytis neatsirado - prie to, kas pasakyta, mažai ką bepridursi. Taigi, Seimo nariui Simui Janavičiui pasiūlius, buvo pri-

imtas toks nutarimas: „Seimas, išklausęs ministro pirmininko pavaduotojo pranešimą apie Lenkijos vyriausybės Lietuvos vyriausybei įteiktą ultimatumą, kuriuo Lenkijos vyriausybė reikalauja iš Lietuvos vyriausybės neatidėliojant užmegzti diplomatinius santykius, atsižvelgdamas į faktinę padėtį ir būtiną reikalą šiuo taip kritiniu Europai metu išlaikyti taiką, laiko, kad Vyriausybė esamomis sąlygomis buvo priversta priimti Lenkijos vyriausybės ultimatumą.”

Nuo palengvėjimo iki įtūžio

Žinia, kad Lietuva nutarė taikiai baigti konfliktą, daugelyje valstybių sukėlė palengvėjimo atodūsi. Lenkai netramdė džiugesio ir nebereikalavo lietuvių kraujo. Anglai ir prancūzai pasijuto tarsi nusimetę jiems užkrautą svetimų rūpesčių kuprą. Vokiečiai trynė rankas - sovietai neatėjo į pagalbą Lietuvai, vadinas, jie vis dar silpni.

Lietuvoje ultimatumo priėmimas sukėlė sprogusios bombos įspūdį. Paprasti piliečiai, ypač jaunimas, neslėpė pasipiktinimo. Labiausiai įtūžis liejosi ant kariuomenės vadovybės: neva mūsų kariai rengiami žygiuoti paraduose, o ne ginti Tėvynę. Nepasitenkinimo būta ir pačioje kariuomenėje - negalėdami susitaikyti su, jų nuomone, gėdinga vadovybės pozicija, kai kurie karininkai paliko tarnybą.

Kovo 21-ąją tūkstantinė minia susirinko Karo muziejaus sodelyje prie Nežinomojo kareivio kapo. Skambant Tautiškai giesmei ir Laisvės Varpui, susirinkusieji, iškėlę rankas, prisiekė ginti Tėvynę nuo kiekvieno užpuoliko ir aukoti savo gyvybę už kiekvieną žemės pedą.

Dar po trijų dienų pareiškimą „Lietuvos aide” paskelbė ir Vilniui vaduoti sąjunga. Jame sakoma: „Šią valandą ne tik neturime nusiminti ar nuleisti rankas, bet priešingai - šimteriopai padidinta energija dirbti savo darbą, stiprinti Tautos ir Valstybės galią ir siekti didingo Lietuvių Tautos tikslo. Negali būti varžomi mūsų Tautos siekimai ir idealai. Gandai Vilniaus klausimu neturi pagrindo. Veikime, kaip veikę. Dirbkime, kaip dirbę, tik dar su didesne drausme, darbštumu ir pasiryžimu savo tikslo siekti.” Skelbdami šį pareiškimą porą dešimtmečių Lietuvos visuomenę konsolidavusios organizacijos vadovai nė nenujautė, kad netrukus Vilniui vaduoti sąjunga bus išvaikyta. Bus uždarytas ir Vilniaus fondas, kuriam priklausė kone trečdalis tautos, nutraukta žurnalo „Mūsų Vilnius” leidyba, iš spaudos puslapių akimirksniu dings

Jūratė Variakojienė pradėjo ALT Sąjungos išleistos knygos „Tautinės minties keliu” pristatymą Čikagos lietuvių visuomenei.

beveik du dešimtmečius skatintas ir tautą vienijęs šūkis „Mes be Vilniaus nenurimsim!”

Bergždžios pastangos

Nors lietuviai buvo nusivylę ir nepatenkinti, kovo 25 dieną prasidėjo realus diplomatinis santykių užmezgimo procesas. Po trumpo Lenkijos ir Lietuvos atstovų susitikimo Augustave abiejų valstybių diplomatai pasirašė sutikimą kovo 31-ąją pasikeisti kredencialais. Lietuvos nepaprastuoju pasiuntiniu ir įgaliotuoju ministru Lenkijai buvo paskirtas buvęs karo atašė Berlyne K.Škirpa, o Lenkija atstovauti savo interesams į Kauną atsiuntė Franciszek Charwat. Kovo 31-ąją, pusvalandį po vidurdienio, abu pasiuntiniai vienu metu įteikė skiriamuosius raštus Lietuvos prezidentui Antanui Smetonai ir Lenkijos prezidentui Ignac Moscicki.

Beje, „Kauno atsiminimuose” L.Mitkiewicz apibūdino savo viršininką F.Charwat kaip žmogų, visiškai neišmanantį Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos, joje buvusių santykių ir nesuprantantį dabartinės Lietuvos problemų. Galbūt tuo galima būtų paaiškinti ir nemalonų pirmojo Lenkijos pasiuntinio akibrokštą „Metropolio” viešbučio salėje. Gegužės 3-iąją, minint Lenkijos nacionalinę šventę, diplomatas leido sau rėžti tokį tostą: „Kad mes, Rzeczpospolitos pasiuntinybė Lietuvoje, taptume ko greičiausiai Kauno vaivadija!”

Pašiurpęs nuo tokio savo viršininko netakto, L.Mitkiewicz rašė:

„Dabartinės Lietuvos visuomenė - tai jauni nacionalistai, išauklėti per du dešimtmečius naujoje nepriklausomoje valstybėje. Tokią padėtį Lenkijos valstybė turi pripažinti ir gerbti. Būtų didelė ir nepataisoma klaida remtis Lietuvoje dar išlikusia lenkų visuomene.”

Atvykdamas į Lietuvą pirmasis Lenkijos karo atašė niekuomet nepamiršo ir kariuomenės štabo II žvalgybos departamento vadovo Tadeusz Pelczynski pasakytų žodžių, jog lenkams labai svarbu įtikinti lietuvius, vyriausiuosius vadus ir Lietuvos štabo narius, kad Varšuva neketina kėsintis į Lietuvos nepriklausomybę, o priešingai, gerbia jos suverenitetą. Bet svarbiausia žinia, kurią Lenkijos karo atašė turėjo skelbti lietuviams, buvo ta, kad Lietuvos nepriklausomybė bus užtikrinta tik tuomet, jei ji remsis Lenkija. Suprantama, kad Lenkijos pasiuntinio išsišokimai šių uždavinių spręsti toli gražu nepadėjo.

Neprisidėjo prie tarpusavio pasitikėjimo ir lietuvių padėtis Vilniaus krašte. Gegužės 18 dieną lenkai uždarė Vilniuje veikusią Lietuvių mokslo draugiją, toliau varžė jų kultūrinę veiklą. Į Lietuvos Vyriausybės protestus visuomet buvo parengtas standartinis atsakymas - tai esąs Lenkijos vidaus reikalas.

Nors problemų ir buvo, kitose srityse šalių santykiai ėmė po truputį normalizuotis. Gegužės 1-ąją tarp Lietuvos ir Lenkijos ėmė keliauti pašto siuntos, birželio pabaigoje sudaryta oro susisiekimu (Nukelta į 11 psl.)

RENGINIŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 9 d., sekmadienį 2 val. p.p. Baisiojo birželio minėjimas - ekumeninės pamaldos už nuo Sovietų režimo žuvusius ir nukentėjusius lietuvius, latvius ir estus Šv. Kazimiero bažnyčioje 18022 Neff Rd. Cleveland, OH.

Rengia Cleveland baltiečių komitetas

VATIKANAS PRIPAŽINO STEBUKLĄ

Lenkijos Čenstakavos mieste atsirado įspūdingas 13,8 m aukščio paminklas popiežiui Jonui Pauliui II, atidengtas balandžio 13 dieną.

Tai buvo paskutinis laiptelis, kurį reikėjo įveikti, kad lenkas popiežius Jonas Paulius II būtų paskelbtas šventuoju. Tikimasi, tai įvyks labai greitai, jau šį rudenį.

Vatikano medicinos taryba pripažino stebuklą, kurį padarė Karolis Wojtyła, dabar jau velionis popiežius Jonas Paulius II. Tai buvo nepaaiškinamas išgyjimas.

Jono Pauliaus II kanonizacijos procesas vyksta labai sparčiai. Lenkų kilmės popiežius gali būti paskelbtas šventuoju jau šiemet spalį, tepraėjus 8 metams nuo jo mirties. Pontifikas mirė 2005-aisiais.

Prieš kelias dienas speciali Vatikano medicinos komisija, nagrinėjanti su kanonizacija susijusius reikalus, pripažino, kad viena moteris nepaaiškinamai pagijo palaimintojo Jono Pauliaus II dėka. Stebuklą dar turi patvirtinti teologai ir kardinolai.

Procesas vyksta slaptai. Sausį monsinjoras Sławomiras Oderis, beatifikacijos proceso

postulatorius, pateikė Vatikano kongregacijai šventųjų reikalams preliminarį nuomonę apie stebuklingą išgydymą. Pagal kanoninę procedūrą, stebuklo reikia siekiant paskelbti asmenį palaimintuoju, vėliau reikia antro stebuklo.

Du Vatikano komisijos gydytojai ištyrė medicinos dokumentus, susijusius su antrojo stebuklo atveju, vėliau savo nuomonę išsakė kita komisija, kuriai vadovauja gydytojas Patrizio Polisca, buvęs Jono Pauliaus II kardiologas, asmeninis Benedicto XVI ir dabartinio popiežiaus Pranciškaus gydytojas.

Taigi svarbiausias laiptelis įveiktas, dabar viskas priklauso nuo popiežiaus Pranciškaus. Žinoma, kad jis palankiai vertina lenko pontifiko paskelbimą šventuoju. Romoje jau laukiama, kad tai įvyktų spalio 20-osios sekmadienį, prieš pat palaimintojo K. Wojtylos dieną, kurią bažnyčia švenčia spalio 22-ąją.

Jau per popiežiaus Jono Pauliaus II laidotuves minioje Šv. Petro aikštėje skambėjo spontaniški šūksniai „Santo subito!“, raginantys kuo greičiau paskelbti velionį šventuoju.

Rytų Europoje.

Tačiau šis žingsnis buvo pavėluotas. 1939 metų kovą tarp Varšuvos ir Kauno prasidėjo konsultacijas dėl nepuolimo sutarties, o rugsėjį Lenkijos valstybę per porą savaičių sutraiskė hitlerinė karo mašina.

Kitaip, nei buvo tikėtasi, diplomatinio santykių su Lenkija užmezgimas nepadėjo Lietuvai išsaugoti Klaipėdos. Sunku nesutikti su istoriku Algirdu Jakubčioniu, rašiusiu: „1938 m. kovo 17 d. Lietuvai ultimatumą įteikė Lenkija, taip sudariusi savotišką precedentą priiminėti ultimatumus. 1939 m. kovo 20 d. ultimatumą įteikė Vokietija ir Lietuva neteko dalies savo teritorijos.”

Aras Lukšas, lzinios.lt

DIEVO PAUKŠTELIUI – ŠEŠIASDEŠIMTS SEPTYNERI!

Romualdas Kriaučiūnas

Betvarkydamas savo knygynėlį radau dvi knygeles, kurias verta prisiminti. Pirmosios knygelės – „Ir vis dėlto – juokiamės” - autorius yra Pulgis Andriušis, DP. Ši knygelė, vos 56 puslapių, buvo išleista 1946 m. Gunzenhausen, Vokietijos Bavarijoje. Išleidimui reikėjo to meto valdžios - UNRRA – leidimo. Šios knygelės leidimo numeris buvo 167. Knygelėje trylika trumpų feljetonų iš DP buities ir nesuprantamų žodžių žodynėliu pabaigoje.

Pradėkime nuo galo, nes ten randamas DP aptarimas, ilgiai įstrigęs į tos kartos mąstyseną ir gyvenimo būdą. Nežinantys istorijos DP (angliškai, Displaced Person) vadina dypukais, o kai kurie, dipukais. Tai tikrai nekūrybingas DP aptarimas. Nesuprantamų žodžių žodynyje Pulgis Andriušis gražiai ir vaizdingai paaiškina, kad **DP – tai Dievo Paukšelis**, kuris nei sėja, nei pjauna, bet geria ir valgo. Kažkas panašaus randama ir Šventajame Rašte.

Paminėsių keletą kitų nesuprantamų žodžių. VLIK’as – visa Lietuva ilgisi katalikų; lageris – lietuvių gyvenamoji vieta prie visų valdžių; rinkimai – proga prieiti prie drabužių sandėlio; pakietėlis – dovana patogi tuo, kad pačiam nereikia jos ardyti; pliažas – vieta, kur tremtiniai ilsisi nuo valgio atliekamui laiku; spekuliantas – pogrindžio veikėjas; Liaudies universitetas – vaikų darželis suaugusiems; BALF’as – bliuskutė, apsiaustas, liemenė ir fufaitė. Fufaitė? Kas tai galėtų būti? Man iki šiol dar negirdėtas žodis. Feljetonuose paliečiama demokratija, liaudies ansambliai, sportas, jaunimas ir studentai, politkaliniai ir kitos gyvenimo realijos.

Kitais metais – 1947 – Pulgis Andriušis, bet po pavardę nepridėjęs DP, parašė kitą knygelę, „Siuntinėlis iš Amerikos.” Jai išleisti reikėjo JAV kariuomenės („Third US Army Headquarters”) leidimo. Jo numeris buvo 757. Tai palyginamai stambesnė knygelė, beveik 100 puslapių. Dėmesio centre septyniolika feljetonų, liečiančių emigracijos galimybes. Viename rašinyje kalbama apie emigracijai naudingas valstybes. Štai keletas geografijos pamokėlių. **Afrika** – Labai tinkamas BALF’ui kraštas, nes čia pabėgėliams tereiktų siųsti triušikus ir vazeliną. Nebūtų pyktynių dėl neteisingo drabužių

padalinimo. Triusikai visur lieka triusikais, nebent kiltų barnių dėl spalvos. **Aliaska** – Vidurvasarį prasikassus sniegą ir nuolat kūrenant ugnį, galima išsiauginti pomidorų. Susisiekimas palaikomas briedžiais. Aliaska tinka tik kompaktinei emigracijai, nes, vienas prie kito prisiglaudę, gal ir neužšaltume. **Andora** – Pirėnų kalnuose prisiglaudusi valstybė, kurioje iš viso gyvena 800 gyventojų. Mums patogi tuo, kad įsikrausčius kompaktine mase, tą pačią dieną išsirinktume savo prezidentą. Andora pageidauja, kad įvažiuotų kuo daugiau specialistų, ypač piemenų, nes kraštas verčiasi gyvulinkyste.

Anglija – Rudenį ir žiemą ore pakimba toks tirštas rūkas, kad pakišus lėkštę, bematant privarva sriubos, kurią pasūdzius, galima valgyti. Važiuoti ir eiti Anglijoje reikia iš kairės pusės, todėl krikščionims demokratams nepatartina tenai emigruoti. Šviesininkams, ateitininkams ir varpininkams tenai nėra ko važiuoti, nes anglai pradeda politikuoti sulaukę 60 metų amžiaus. **Argentina** – Klimatas ypač tinka buvusiems kacetininkams. Čia geros įsikūrimo sąlygos mūsų strategams, nes beribiuose pampų plotuose iš piemenų reikalaujama aukštesnio išsilavinimo negu Lietuvoje. **Australija** – Kelionė į ją trunka taip ilgai, kad į ten plaukiant gali prasi-dėti karas, o jei imsi grįžti, tai geriausios valstybinės vietos Lietuvoje jau bus užimtos kitų. Australijoje kartais iš nuobodumo padreba žemė. Australai gyvena taip turtin-gai, kad jiems nepavyksta sulipdyti komunistų partijos. Mūsų poniutės tegul būna ramios. Austalijoje tarnaičių neturės, bet į turgų eidamos galės turėti keletą prijaukintų kengūrų, kurios savo krepšiuose namo parneš pirkinius. Įdomu, kad netrukus pats Pulgis Andriušis Australijon išvyko.

Brazilija - Per du metus nei viena stovykla Vokietijoje nesurengė portugalų kalbos kursų. Visuotinas nesidomėjimas Brazilija turbūt kilo dėl to, kad kraštą valdo prezidentas dr. Vargas. Brazilijos piniginis vienetas yra tvirtas, tiktai jis netvirtai laikosi kišenėje. Už kiekvienos kertės

„DIRVAI” AUKOJO

L.D.K. Birutės draugija	
Los Angeles, CA	300
R.Veitas, Milton, MA.....	100
T.Bukaveckas, Chicago, IL.....	45
A.Petrauskis, Euclid, OH.....	45
A.Sadauskas, St.Augustine, FL	22
A.Baliūnas, Cleveland, OH.....	15
K.Palubinskas, Euclid, OH.....	5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

stovi karčiama. Žmonės yra taikingo būdo. Kiekvienas nešiojasi britvos aštrumo riestą peilį, po du pištaletus už kiekvieno aulo, per pečius dvivamzdį. **Čilė** – Tuo gera valstybė, kad siaura ir ilga, apie 3000 kilometrų. Yra kur įsibėgėti, jei būsi policijos vejamas. **Kanada** – Tai seniau indėnų gyvenamas kraštas. Jiems baigiant išmirti, kviečiami pabėgėliai. Jeigu darbas bus ne akordinis, bet valandinis, tai perspektyvos geros. Kanadoje medžiai tokie stori ir kieti, jog nespėjus nukirsti vieną, jau auga kitas. **Morokas** – Vietiniai musulmonai iš tolo nekenčia kiaulės kvapo, o sužinoję, kad Lietuva Europoje buvo didžiausias bekonų kraštas, mus visus išsmaigstytų ant kuolų. Be to, jie garbina vieną Dievą, o mes – daug dievų. Tik pasikalbėkime su partijų vadais!

Gal pastebėjote, kad šiame kraštų sąrašė, sudarytame 1947 metais, nebuvo JAV. Tada šis kraštas Dievo paukštelio neįsileisdavo. Procesui paspartinti Pulgis Andriušis sukūrė įšvietintojo maldą. Štai porą ištraukų iš jos. „O Amerika, malonių pilnoji, atverk savo bromą ing viečnastį visiems kenčiantiems lagerių skaiestyklose. Apsaugok mus nuo fariziejų ir muitininkų, kurie it pikti šunes slankioja stovyklų patvoriais, tykodami ką nors praryti arba nusitempti tenai, kur raudoni pipirai auga. Išklausk mūsų maldų laiškuose, atspausdama taip kietai užgniaužtą saują su afidevitaits ir siuntinėliais, kurių pasiilgom kaip gegužės lietaus, o mūsų akys ištyso lyg kramtomoji guma ir iškeltos rankos sudžiūvo tartum iki šiol dar iš Lietuvos išsaugotos dešros”.

Laimingų šešiasdešimts septynerių metų sulaukusiam Dievo paukšteliiui!

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

LIETUVOS KREPŠINIO RINKTINĖ

Lietuvos rinktinė Slovėnijoje vykšančiame Europos čempionate versis be dalies patyrusių veteranų, tačiau su perspektyviu jaunimu. Į pirmąją treniruočių stovyklą liepos 15-22 d. Palangoje Kazlauskas iš viso pakvietė 15 kandidatų.

Gerbėjai komandoje neišvys Šarūno Jasikevičiaus ir Simo Jasaičio bei karjerą rinktinėje po Londono olimpiinių žaidynių baigusį Rimanto Kaukėno, Dariaus Songailos.

Lietuvos rinktinės kandidatai (žaidėjas, komanda, amžius, ūgis):

Mantas Kalnietis „Lokomotiv“, 26, 195;

Tomas Delininkaitis „Mavpy“, 31, 190;

Adas Juškevičius, „Žalgiris“, 24, 194;

Martynas Gecevičius, „Olympiakos“, 25, 193;

Martynas Pocius, „Real“, 27, 196;

Renaldas Seibutis, „Lietuvos rytas“, 27, 196;

Mindaugas Kuzminskas, „Žalgiris“, 23, 205;

Jonas Mačiulis, „Panathinaikos“, 28, 198;

Linas Kleiza, „Raptors“, 28, 203;

Paulius Jankūnas, „Žalgiris“, 29, 203;

Donatas Motiejūnas, „Rockets“, 22, 213;

Kšištofas Lavrinovičius, „Žalgiris“, 33, 209;

Darjušas Lavrinovičius, „Žalgiris“, 33, 212;

Robertas Javtokas, „Žalgiris“, 33, 211;

Jonas Valančiūnas, „Raptors“, 21, 213.

„Kaukėnas ir Songaila baigė karjerą. Juos suprantu – amžius. Abu jie daug davė

Lietuvai. Jasikevičius ilgai abejojo ir galų gale pareiškė, kad šią vasarą padėti rinktinei negalės, bet ateityje visko gali būti. Tie vyrai nėra jauni vaikinai, jie apsisprendė“, – teigė Kazlauskas.

Tuo tarpu Krasnodaro „Lokomotiv“ ekipai atstovaujantis Jasaitis šią vasarą rinktinės marškinėlių nevilks pirmą kartą nuo 2004-ųjų.

„Gaila, nes ilgai vedėme derybas, bet Simas nori pailsėti. Kaip treneris jį suprantu. Jis nemažai žaidęs ir turi rimtų traumų. Per vasarą nori jas išsigydyti. Dabar Simas praleidžia rungtynes klube“, – tvirtino Kazlauskas.

Prieš aštuonerius metus Serbijoje ir Juodkalnijoje vykusiame Europos žaidynėse rinktinėje debiutavęs Jasaitis nacionalinei komandai paaukojo visas vasaras, tačiau ši sezoną krepšininką užklupo traumas.

Kazlauskas į nacionalinės komandos stovyklą pakvietė ir jaunuosius žalgiriečius **Mindaugą Kuzminską** bei **Adą Juškevičų**. Rinktinės vairininkas prasitarė svarstęs ir jaunųjų Vytenio Čižausko bei Šarūno Vasiliausko kandidatūras.

Abu gynėjai vasarą atstovaus Lietuvos studentų rinktinei, o keli joje geriausiai pasirodę krepšininkai gali būti pakviesti į vyrų rinktinę. Tuo tarpu Gediminas Orelikas ir Deividas Gailius, Kazlausko nuomone, nacionalinės komandos lygio dar nepriaugo.

„Tarp aukštaūgių turime pakankamai daug patyrusių krepšininkų. Jeigu Jasaitis būtų sutikęs, galėtume pasigirti ir stipria lengvųjų krašto puolėjų pozicija.

Problematiškiausia – įžaidėjų grandis. Patyręs yra tik **Mantas Kalnietis**. **Martynas Gecevičius** visą sezoną nežaidė, o iš **Renaldo Seibučio** norėtusi galingesnio žaidimo“, – kandidatų sąrašą apibendrino Kazlauskas.

Jis tvirtino bendravęs beveik su visais krepšininkais ir pažymėjo, kad daugelis jų nėra idealios fizinės būklės. „Martynas Pocius jau bėgioja krosus ir ruošiasi. Tikimės, kad jis pasveiks. Pauliaus Jankūno situacija sudėtinga – jis vis dar gydomsi dešiniojo peties traumą ir dėl jo yra nemažai klausukų. Javtokas pradėjo žaisti kovą, tačiau dar nėra visiškai atsigavęs“, – pasakojo Kazlauskas.

Prieš kelias savaites pristatęs pasirengimo Europos pirmenybėms planą rinktinės strategas tvirtino jau turintis 18-os rinktinės kandidatų sąrašą, tačiau ketino jį patrupinti trimis pavardėmis ir paskelbti pasibaigus nacionalinėms šalių žaidynėms.

„Susidarė situacija, kad pakeisti nieko nebeišeis. Labai didelis susidomėjimas. Nebuvo Kažkokio būtinumo tempti laką, todėl priėmėme sprendimą paskelbti sąrašą. Norime atsakyti į visus klausimus ir baigti diskusijas“, – tvirtino Kazlauskas.

Iš viso rengdamasi Europos čempionatui Lietuvos rinktinė sužais 12 kontrolinių rungtynių. Beveik visos treniruočių stovyklos ir kontroliniai mačai bus surengti mūsų šalyje.

Mūsų šalies krepšininkai rugpjūčio 17 d. Makedonijos sostinėje Skopjė išmėgins jėgas su šios šalies rinktine, o rugpjūčio 27-29 d. dalyvaus tradiciniame Akropolio taurės turnyre Atėnuose.

LKF prezidentas Arvydas Sabonis su vienu federacijos rėmėju, prekybos tinklu IKI, pratesė bendradarbiavimo sutartį. www.basketnews.lt

Lietuvos rinktinė rugsėjo 4-22 d. Slovėnijoje vyksiančiose Europos pirmenybėse kausis B grupėje kartu su Latvijos,

Serbijos, Makedonijos, Juodkalnijos bei Bosnijos ir Hercegovinos rinktinėmis.

www.eurobasketnews.lt

„TURIME GALIMYBĘ 2015-AIS SURENGTI EUROPOS PLAUKIMO PIRMENYBES“

Gegužės 30 d. Seimo pirmininkas Vydas Gedvilas priėmė Europos plaukimo federacijos (EPF) prezidentą Paolo Barelli. Tai – išskirtinis atvejis mūsų šalies plaukimo istorijoje. Iki šiol nė vienas tarptautinės plaukimo federacijos prezidentas nebuvo atvykęs į Lietuvą oficialaus vizito. Susitikime su EPF vadovu taip pat dalyvavo Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentė Daina Gudžinevičiūtė ir Lietuvos plaukimo federacijos (LPF) prezidentas Tomas Kučinskas.

P. Barelli vizito tikslas – apžiūrėti Lietuvoje esančias multifunkcines sporto arenas bei įvertinti mūsų Lietuvos

galimybes 2015 metais surengti Europos suaugusiųjų plaukimo čempionatą. Jis galėtų vykti arba sostinės „Siemens“, arba Kauno „Žalgirio“ arenoje. Varžyboms vienoje iš jų būtų galima įrengti surenkamą baseiną.

„Visuomet palaikau ketinimus organizuoti Lietuvoje sporto renginius, ypatingai tarptautinius. Po Rūtos Meilutytės aukso medalių Londono olimpiadoje ir pasaulio žaidynėse Stambule plaukimas Lietuvoje, galima sakyti, išgyvena renesansą. Jis reikšmingas ne tik kaip sporto šaka: ne mažiau svarbu ir tiesiog išmokyti vaikus plaukti bei saugiai elgtis vandenyje“, – pažymėjo V. Gedvilas. delfi.lt

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sėkmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095

Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.